

شماره: ۷۲
تاریخ: ۹۹/۱/۲۴
پیوست:

بسمه تعالی

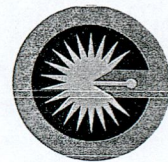
شورای عالی
کارشناسان رسمی دادگستری

اعضای محترم شورای عالی، رؤسای محترم کانون‌ها

باسلام. به پیوست گزارش کارشناس دادگستری: پیشینه، موازی کاری‌ها، مخاطرات، راه حل‌ها در قالب یک سی‌دی حضورتان ارسال می‌شود. این گزارش بر اساس سوابق، و قوانین و مقررات تهیه، و ضمن آن نکات کلیدی در خصوص نهاد کارشناسی روشن شده است.

مقتضی است جنابعالی و همکاران ارجمند، گزارش را ملاحظه فرمایید؛ و نظریات خود را در خصوص این گزارش برای اینجانب بفرستید.

طهماسب مظاهری
رئیس شورای عالی

ضرورت وجودی نظر اهل خبره در حل و فصل دعاوی و همچنین در داد و ستدهای اقتصادی، و مناسبت اجتماعی، امری بدیهی است. این نیاز از گذشته‌های دور در بازار کسب و کار و همچنین در ساختارهای مختلف عدلیه در سراسر جهان، و بالتبع در کشور ما، به شکل‌های مختلف ظهور و بروز کرده و در قالب سازمان‌دهی‌های متنوع و متناسب با ساختار حکومتی زمان خود، شکل گرفته است.

متون دینی و ادبیات ما نیز مشحون از روایات و حکایاتی در این حوزه است، از جمله نظریه کارشناسی در حکایت حضرت یوسف، حکایت حضرت داوود و برادران چوپان، و حکایات مندرج در گنجینه ادبیات فارسی، و...

این امر، با توسعه چند و چون حکمرانی‌ها، شکل سازمان‌یافته و اجرایی گرفته است، به نحوی که زنده‌یاد علی‌اکبر داور در کوشش ارزشمند خود در برقراری نظامات حکومتی مدرن در ایران، نسبت به استقرار اوزان و مقیاس، ثبت احوال، عدلیه، مالیه و خزانه‌داری، و همچنین تدوین و تصویب قانون کارشناسان رسمی در بهمن ۱۳۱۷ همت گماشت. پس از ۱۳۱۷، قانون ناظر بر کارشناسی و کارشناسان در سال‌های ۱۳۳۹ و ۱۳۵۸ تکامل پیدا کرده و سرانجام در ۱۳۸۱ به شکل کنونی متحول شده است، تا بتواند با توان بیشتر حافظ حقوق عامه و حل و فصل اختلافات و نظم‌بخشی در معاملات باشد.

این اصلاح و تکمیل و به‌روزرسانی سازمان‌دهی، مانند تمام شئون حرفه‌ای و حاکمیتی، روندی طبیعی است؛ ولی چندی است شاهد پدیده‌ای هستیم که اگر سازمان و تشکیلاتی در انجام وظایف خود به مشکلاتی برخورد می‌کند، به جای اصلاح و تکمیل و به‌روزرسانی و رفع مشکلات، سازمان و تشکیلاتی موازی ایجاد می‌کند. بالاخص در مواردی که آن سازمان مسئول اجرای وظیفه یا خدمتی باشد که عواید مالی یا قدرت اجرایی مضاعف هم برای آن تشکیلات به ارمغان بیاورد. این امر در سال‌های اخیر در حوزه کارشناسی به شدت و حدت و پرشمار ظهور و بروز کرده و امروز شاهد آثار و نتایج ناخوش و نامطلوب آن هستیم.

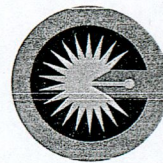
پس از این مقدمه، تصویری از مقوله کارشناسی در چهار سرفصل به شرح زیر ارائه می‌شود:

یکم. کارشناسی و جایگاه آن در نظام حکمرانی؛

دوم. تصویری از وضعیت کنونی کارشناسی در ایران؛

سوم. تصویری از وضعیت موازی‌کاری کنونی؛ و

چهارم. پیشنهادهایی برای اصلاح امر کارشناسی.

یکم. کارشناسی و جایگاه آن در نظام حکمرانی

مجموعه امور جاری کشور از نظر ماهیت فعالیت و در نگاهی کلی، در سه حوزه زیر قابل طبقه‌بندی است:

۱. اعمال حاکمیت، که وظیفه ذاتی و اولیة حکومت و دولت و در انحصار آن است و توسط ارکان حکومت و اعضای آن به اجرا در می‌آید، اموری نظیر: قانون‌گذاری، قضا، حفظ مرزها، حفظ امنیت، روابط خارجی، حفاظت از زیست بوم، نمایندگی در مجامع بین‌المللی، تدوین استانداردها، و ...؛

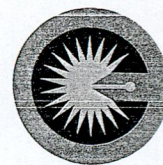
۲. تدوین ضوابط حرفه‌ای، شامل فعالیت‌هایی برای تنظیم و تنسيق امور حرفه‌ای و تولیدی، اعم از کالا و خدمات؛ و

۳. تصدای صنوف و حرفه‌ها، که به تولید کالاها و ارائه خدمات موردنیاز جامعه می‌پردازند. در این امور، اصل رقابت جاری است. این امور، به‌طور طبیعی، به وسیله مردم در حرفه‌ها و مهارت‌های گوناگون سازمان‌دهی و انجام و اجرا می‌شوند.

اداره امور صنفی و حرفه‌ها، به‌طور طبیعی، توسط بخش مردمی انجام می‌شود. در موارد ضرورت، دولت یا سازمان‌های دولتی بخشی از آن را برای مدت محدود عهده‌دار می‌شوند.

جایگاه سازمانی و مرجع تدوین ضوابط حرفه‌ای را با توجه به اصل ۲۲ قانون اساسی، قانونگذار تعیین می‌کند. در برخی از موارد، اختیار آن به یک دستگاه دولتی یا حاکمیتی داده می‌شود و در برخی موارد، به‌صورت یک نهاد عمومی غیردولتی سازمان‌دهی می‌شود. ویژگی و وظایف اصلی چنین نهادی در پیوند با حرفه تحت مسئولیت خود به شرح زیر است:

- الف) فعالیت حرفه‌ای را در محدوده مقررات و قوانین عمومی کشور تعریف و تدوین نماید؛
- ب) ضوابط انتخاب و تایید افراد حقیقی یا حقوقی را که متقاضی اشتغال در آن حرفه هستند تنظیم کند و به اطلاع عموم برساند؛
- ج) مسئولیت دعوت و انتخاب و صدور یا تایید پروانه اشتغال برای اشخاصی را که دارای مهارت و شرایط باشند بر عهده دارد و ابزارهای اجرایی و قانونی لازم برای این امور در اختیار اوست؛

د) به اشخاص حقیقی و حقوقی منتخب اجازه فعالیت رقابتی در حوزه مسئولیت و حرفه خود می‌دهد؛

ذ) مسئولیت تنظیم و حفظ حقوق گیرنده خدمات (مردم) و ارائه کننده خدمات (حرفه مربوط) را برعهده دارد؛

ه) در تمام موارد و در کلیه حرفه‌ها، نهاد یا سازمانی که مسئول تدوین ضوابط آن حرفه است، اختیارات و مسئولیت‌هایش بر اساس قانون تعریف می‌شود؛

و) روش تأمین منابع مالی و نحوه هزینه کردن برای اداره امور آن نهاد تعریف می‌شود؛

ز) در موارد لزوم، مجوز قانونی برای اخذ مبالغی تحت عنوان حق عضویت از اعضای حرفه تعیین می‌شود؛

ح) ساختار سازمانی کلان آن نهاد و نحوه انتخاب مدیران آن نهاد نیز در قانون تعیین تکلیف شده؛

ط) در تمام موارد، ساختار دادگاه یا دادرسی انتظامی برای مجازات‌های انتظامی متخلفان در آن حرفه پیش‌بینی شده؛

ی) بر فعالیت ارائه کننده خدمات، اعم از اشخاص حقیقی یا حقوقی شاغل در حرفه، نظارت می‌نماید و عهده دار بررسی تخلفات حرفه‌ای و اعمال مجازات‌های انتظامی است.

نظارت شامل اخذ گزارش عملکرد و بازرسی‌های ادواری و موردی، سه مقصود را تأمین می‌کند:

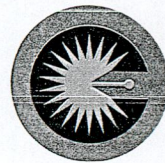
۱) شناسایی موارد انحراف از ضوابط و مقررات و خاطیان؛

۲) اعمال تنبیهات انتظامی متخلفان (محدود کردن صلاحیت‌ها، تعلیق یا لغو پروانه)؛ و

۳) صیانت از حیثیت اصحاب حرفه و صنوف در قبال شکایات و اتهامات ناروا.

ک) مهم‌ترین ویژگی قابل ذکر این است که در هر حرفه و در هر کشور فقط یک نهاد یا سازمان تدوین ضوابط در آن حرفه باید وجود داشته باشد و کلیه صاحبان حرفه یا صنوف شاغل در آن حرفه، با تأیید و مجوز، و تحت بازرسی و نظارت آن نهاد واحد، به حرفه خود بپردازند. نمونه‌ها و مصادیق متعددی در این باب می‌توان ذکر کرد؛ از جمله:

• سازمان نظام پزشکی نهاد تدوین ضوابط حرفه‌ای در تصدی امور پزشکی و حوزه سلامت است، به نحوی که برای اشتغال در حرفه پزشکی، دریافت دانشنامه تحصیلی از دانشگاه کفایت نمی‌کند

بلکه باید شماره نظام پزشکی برای اشتغال را دریافت نمود تا از این طریق، نظارت بر امور این حرفه امکان پذیر گردد و تخلفات حرفه ای بررسی شود، تا جایی که ممکن است مطابق ماده ۲۸ قانون سازمان نظام پزشکی مصوب ۱۳۸۳، بند " ز"، حکم به محرومیت دائم از اشتغال به حرفه های پزشکی در سراسر کشور صادر نماید.

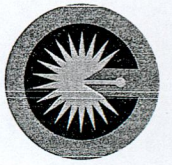
- این سازمان ضوابط و مقررات و الزامات ایجاد واحدهای درمانی از قبیل مطب، آزمایشگاه، کلینیک، داروخانه و بیمارستان را تدوین و ابلاغ می نماید. پروانه فعالیت متقاضیان آن حرفه را صادر و بر کار آنان نظارت می کند. شکایات علیه اصحاب حرفه پزشکی را نیز رسیدگی می کند.

- اتاق بازرگانی مسئولیت تدوین ضوابط حرفه بازرگانی و تجارت را بر عهده دارد.
- جامعه حسابداران رسمی مسئولیت تدوین ضوابط حرفه ای برای حسابرسان را عهده دار است.
- دفتر امور مشاوران سازمان برنامه و بودجه عهده دار همین مسئولیت در مورد مهندسان مشاور است.
- دفتر امور پیمانکاران سازمان برنامه و بودجه نیز این وظیفه را در مورد صلاحیت های پیمانکاران عهده دار است.
- شورای آرد و نان همین وظیفه را در خصوص صنف نانوا بر عهده دارد.

ل) تکرار می کنم که نهادهای تدوین ضوابط حرفه ای، در مورد تمام حرفه ها، یکتا بودن را به عنوان صفت بارز خود حفظ کرده اند و جامعه حرفه ای و نظام حکمرانی کشور به این قضاوت و بلوغ فکری رسیده است که نمی توان و نباید دو یا چند نهاد به منظور تدوین ضوابط حرفه ای برای یک حرفه تشکیل داد.

دو نظام پزشکی در کشور نداریم؛ همه می دانند که اگر وزیر بهداشت و درمان که دانشنامه و گواهی فارغ التحصیلی پزشکان را امضاء و تأیید می کند، بخواهد برای خود مطب باز کند، باید تأیید سازمان نظام پزشکی را بگیرد. روشن است که فقط یک نظام پزشکی هست که می تواند چنین تأییدیه ای را صادر کند. به همین ترتیب، دو اتاق بازرگانی نداریم؛ دو جامعه حسابداران رسمی نداریم؛ دو شورای آرد و نان نداریم؛ دو دفتر امور مشاوران و پیمانکاران نداریم.

همه عقلای قوم دریافته اند که تکثیر و تعدد هر یک از این نهادها، به معنی ضایع شدن اصول و مبانی و استانداردهای حرفه و رقابت نالازم، مخرب، و ناسالم میان دو نهاد، و در نهایت اضمحلال آن

حرفه می‌شود. زیرا، به جای اینکه صاحبان حرفه با هم رقابت کنند، نهادهای تدوین ضوابط با هم رقابت خواهند کرد.

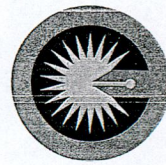
دوم. تصویری از وضعیت کنونی کارشناسی در ایران

کانون کارشناسان رسمی دادگستری به‌عنوان نهاد تدوین ضوابط حرفه‌ای کارشناسی، از ۱۳۱۷ تا ۱۳۷۹، با رعایت تمامی مواردی که ضمن ردیف‌های الف تا ل در بالا ذکر شد، کارش را انجام می‌داد. در این سال، تصویب افزوده ماده ۱۸۷ قانون برنامه توسعه پنج ساله سوم، نهادی موازی با کانون کارشناسان رسمی دادگستری را شکل داد. افزوده به این ماده، یعنی آنچه سنگ بنای مرکز مشاوران را گذاشت، در صحن مجلس، بدون این که در لایحه دولت ذکری از آن شده باشد، و بدون این که در کمیسیون بررسی لایحه برنامه سوم بررسی کارشناسی شده باشد، به صورت ناگهانی مطرح و تصویب شد و با برداشتی نادرست و جهت‌دار از آن، آفتی برای نظام کارشناسی رسمی کشور، که در آن زمان ۶۲ ساله شده بود، سر برآورد. اشتباهی رخ داد که یقیناً باید اصلاح شود، و چه بهتر که زودتر اصلاح شود.

■ ایجاد نهاد جدید برای تدوین ضوابط حرفه‌ای کارشناسی، علاوه بر اشکالات پیش گفته، به لحاظ حقوقی و قانونی نیز واجد اشکالاتی است که اهم آن‌ها به شرح زیر است:

(۱) موضوع ماده ۱۸۷ قانون برنامه سوم توسعه^۱ در خصوص کارشناسان رسمی دادگستری، تأیید صلاحیت کارشناسان رسمی دادگستری توسط قوه قضاییه است. از این حکم، به هیچوجه ایجاد سازمان مستقل و مستمر در قوه قضاییه برای صدور پروانه و تنظیم ضوابط صنفی و حرفه‌ای و نظارت بر شاغلان مزبور، و نیز رسیدگی به تخلفات و شکایات از آنان و اعمال مجازات‌های انتظامی مستفاد نمی‌شود. به‌خصوص با توجه به تبصره ماده ۲ اصلاحی قانون نظام صنفی مصوب ۱۳۹۲ که مقرر داشته است: « صنفی که قانون خاص دارند از شمول این قانون مستثنی می‌باشند. قانون خاص، قانونی است که براساس آن نحوه صدور مجوز فعالیت، تنظیم و تنسيق

^۱ ماده ۱۸۷: به‌منظور اعمال حمایت‌های لازم حقوقی و تسهیل دستیابی مردم به خدمات قضایی و حفظ حقوق عامه، به قوه قضاییه اجازه داده می‌شود تا نسبت به تأیید صلاحیت فارغ‌التحصیلان رشته حقوق برای آنان اقدام نماید. حضور مشاوران مذکور در محاکم دادگستری و سازمان‌های دولتی و غیر دولتی برای انجام امور وکالت متقاضیان مجاز خواهد بود. تأیید صلاحیت کارشناسان رسمی دادگستری نیز به طریق فوق امکان‌پذیر است. آیین‌نامه اجرایی این ماده و تعیین تعرفه کارشناسی افراد مذکور، به تصویب رئیس قوه قضاییه خواهد رسید. »

امور واحدهای ذیربط، نظارت، بازرسی و رسیدگی به تخلفات افراد و واحدهای تحت پوشش آن به صراحت در قانون تعیین شده باشد. « در نتیجه کارشناسان مشمول ماده ۱۸۷ از جهت ضوابط حرفه ای و سایر امور مذکور در تبصره ماده ۲ قانون نظام صنفی، تابع قانون کانون کارشناسان رسمی دادگستری هستند.

تعریف کارشناس رسمی در سال ۱۳۷۹، روشن و مشخص بوده است. در سال ۱۳۷۹، در قانون کانون کارشناسان، روال قانونی برای تأیید کارشناسان رسمی دادگستری روشن و صریح بوده است، و بر اساس ماده ۱۸۷، فقط و فقط، تأیید رییس قوه قضاییه به آنچه در آن زمان ساری و جاری و قانونی بود، باید افزوده می شد.

(۲) متعاقب تصویب برنامه سوم توسعه در سال ۱۳۷۹، قانون کانون کارشناسان رسمی دادگستری در سال ۱۳۸۱ به تصویب مجلس رسید. بر اساس قاعده تقدّم و تأخّر، با تصویب قانون ۱۳۸۱، ماده ۱۸۷ قانون برنامه سوم در خصوص کارشناسان رسمی دادگستری، نسخ و ملغی شده است.

توضیح اینک:

- ماده ۱۸۷ قانون برنامه سوم توسعه، در ۱۳۷۹/۱/۱۷ به تصویب مجلس شورای اسلامی ایران رسید.
- لایحه اصلاح قانون کانون کارشناسان رسمی دادگستری توسط دولت به مجلس شورای اسلامی تقدیم و کلیات آن در ۱۳۷۹/۶/۲۵ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید.
- مرحوم آیت الله شاهرودی، رییس وقت قوه قضاییه، در ۱۳۷۹/۸/۱۷ طی نامه ای به رییس جمهور محترم، خواستار استرداد لایحه اصلاحی قانون کارشناسان رسمی دادگستری شدند.

در این تقاضای استرداد، دو استدلال مطرح شده است:

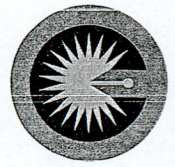
اول: قضایی بودن برخی از جنبه های لایحه.

دوم: وظیفه قانونی قوه قضاییه برای نظارت مستمر بر وابستگان دادگستری.

- آقای خاتمی، رییس جمهور وقت، در ۱۳۷۹/۸/۲۱ به آقای صدوقی و آقای شوشتری (معاون حقوقی وقت رییس جمهور و وزیر وقت دادگستری) دستور دادند که طبق موازین اقدام شود.

- آقای شوشتري، وزير وقت دادگستري، در ۱۳۷۹/۱۰/۲۸ طی نامه‌ای اعلام کردند که رییس قوه قضاییه از استرداد لایحه اصلاح قانون کانون منصرف شده‌اند و بنابراین، موضوع استرداد لایحه، کان لم یکن است.
 - مرحوم آیت الله شاهرودی، رییس وقت قوه قضاییه، در ۱۳۷۹/۱۲/۹ طی نامه‌ای به رییس جمهور مجدداً خواستار استرداد لایحه شدند. در این تقاضای استرداد، استدلال شده بود که با توجه به اصول حقوقی و قانونی، با تصویب قانون کارشناسان، که مؤخر التصویب خواهد بود، ماده ۱۸۷ قانون برنامه سوم توسعه که مقدم التصویب محسوب می شود، لغو خواهد شد.
 - مرحوم آقای دکتر حبیبی، معاون اول وقت رییس جمهور، در ۱۳۷۹/۱۲/۲۷ نوشتند که موضوع در جلسه شنبه مطرح شود.
 - مرحوم آقای صدوقی، معاون وقت حقوقی و پارلمانی رییس جمهور، در ۱۳۷۹/۱۲/۲۸ سوابق فوق الذکر را به رییس جمهور گزارش کردند.
 - در نهایت، بر اساس تصمیم دولت و هماهنگی با قوه قضاییه، لایحه اصلاح قانون کانون کارشناسان دادگستری مسترد نشد و در مقابل، در متن قانون اصلاحی، ساز و کارهای لازم برای اعمال نظارت قوه قضاییه بر فعالیتهای کانون کارشناسان پیش‌بینی شد و به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید. این قانون در ۱۳۸۱ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید و شورای نگهبان مغایرتی با سیاست‌های کلی در امور قضایی به آن وارد نمود و نهایتاً با تأیید شورای نگهبان ابلاغ شد.
 - در نتیجه به لحاظ مؤخر بودن قانون کانون کارشناسان رسمی و همچنان که ریاست محترم وقت قوه قضاییه در نامه شماره ۱/۷۹/۲۱۲۲۵ مورخ ۱۳۷۹/۱۲/۹ اعلام نموده اند، ماده ۱۸۷ لغو شده است؛ به ویژه براساس مواد مختلف قانون کارشناسان از جمله ماده ۱۵ آن.
- (۳) در قانون کانون کارشناسان رسمی دادگستری، مصوب ۱۳۸۱، با ملاحظه نکات فوق الذکر و بر اساس تأکید قوه قضاییه برای نظارت حداکثری بر عملکرد کانون‌های کارشناسان دادگستری و با الهام از ماده ۱۸۷ قانون برنامه سوم توسعه، در مراحل و مناسبت‌های مختلف، تأیید و نظارت قوه قضاییه بر امور کانون پیش‌بینی و تأکید شده است. از جمله:

۳-۱) در مرحله دعوت متقاضیان برای آزمون، تعداد کارشناس هر رشته و هر استان، بر اساس اعلام و تأیید دادگستری استان مربوطه تعیین می‌شود؛

۳-۲) متقاضیان کارشناسی، علاوه بر آزمون کتبی و شفاهی، از طریق کمیسیون ماده ۱۳ قانون کانون کارشناسان رسمی دادگستری تأیید صلاحیت می‌شوند. کمیسیون یادشده متشکل از سه عضو حقوقدان و چهار عضو کارشناس است که همگی با حکم رییس قوه قضاییه منصوب می‌شوند.

۳-۳) ارکان کانون‌ها، شامل اعضای هیأت مدیره، دادستان و بازرس در هر استان، از میان کارشناسان رسمی دادگستری شاغل در آن استان انتخاب می‌شوند. صلاحیت کارشناسان رسمی دادگستری برای عضویت در ارکان هر کانون، باید، مورد به مورد، ابتدا به وسیله کمیسیون ماده ۱۳ مذکور تأیید شود، سپس، از میان افراد تأیید صلاحیت شده، در مجمع عمومی هر استان انتخابات برگزار شود.

۳-۴) تخلفات کارشناسان رسمی دادگستری، حسب مورد، در دادگاه بدوی انتظامی استان مربوطه، دادگاه تجدیدنظر انتظامی، و دادرسی انتظامی قضات (مستقر در قوه قضاییه) رسیدگی می‌شود. قضات دادگاه بدوی و تجدیدنظر، قضات عالی رتبه‌اند و از طرف قوه قضاییه منصوب می‌شوند.

۳-۵) پس از قبولی و پذیرفته شدن کارشناسان، مراسم اتیان سوگند با حضور و نظارت نماینده قوه قضاییه در هر استان انجام می‌شود.

۳-۶) در ماده ۲۵ قانون ۱۳۸۱ پیش‌بینی شده است که رییس قوه قضاییه یا وزیر دادگستری، در هر مورد، اگر کارشناسی را متخلف بدانند، اختیار دارند نسبت به تعلیق موقت کارشناس اقدام و، برای رسیدگی به تخلف، موضوع را به کانون مربوطه اعلام و به دادگاه انتظامی ارجاع دهند.

۳-۷) تعرفه حق الزحمه کارشناسان رسمی دادگستری به پیشنهاد شورای عالی و تصویب رییس قوه قضاییه تعیین می‌شود.

۳-۸) آیین‌نامه قانون کارشناسان رسمی دادگستری به پیشنهاد وزیر دادگستری به تصویب هیأت وزیران رسیده و تغییرات بعدی آیین‌نامه هم به همین ترتیب با پیشنهاد وزیر دادگستری خواهد بود.

بدین ترتیب، با مواد قانونی یادشده مذکور در قانون ۱۳۸۱، مقصود و هدف ماده ۱۸۷ مبنی بر تأیید کارشناسان رسمی دادگستری توسط رییس قوه قضاییه، در قالب ساختار تشکیلاتی، منسجم، کامل، روشمند، و جامع، تأمین شد.

۴) برداشت دیگری از ماده ۱۸۷ این است که مجوز ارائه خدمت به کارشناسان رسمی دادگستری به صورت مؤسسه حقوقی، منوط به تأیید رییس محترم قوه قضاییه است. این برداشت از ماده ۱۸۷، شامل افرادی می‌شود که در آن زمان کارشناس رسمی دادگستری بودند یا بعداً پروانه کارشناسی رسمی دادگستری را اخذ کرده‌اند. این مجوز، امکان انجام امور کارشناسی در قالب شخصیت حقوقی و مؤسسه کارشناسی را تأمین کرده است؛ ولی این مجوز، به هیچ‌وجه محملی برای ایجاد نهاد جدید تدوین ضوابط کارشناسی یا جلب و جذب کارشناس به وسیله نهاد جدیدالتأسیس نمی‌شود.

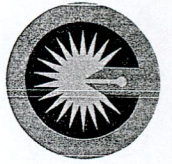
۵) با تصویب قانون در سال ۱۳۸۱، انتظار می‌رفت قوه قضاییه قصد و نیت قانون برنامه سوم توسعه را تحصیل شده ببیند و با ملاحظه این اصل حقوقی که قانون مؤخر قانون مقدم را در موارد مغایر، نسخ می‌کند، ماده ۱۸۷ قانون برنامه سوم را در خصوص کارشناسان رسمی دادگستری، ملغی و نسخ شده تلقی شود، اما چنین نشد.

۶) به رغم تأمین نظر قوه قضاییه در قانون کارشناسان رسمی دادگستری در قالب بندهای هشت گانه فوق و با وجود حکم صریح و اعلام رسمی و مکتوب رییس وقت قوه قضاییه مبنی بر اینکه در صورت تصویب لایحه قانون کارشناسی، ماده ۱۸۷ قانون برنامه سوم نسخ می‌شود، نهادی جدید تحت عنوان مرکز مشاوره شکل گرفت. به دنبال شکل گرفتن نهاد مرکز مشاوره قوه قضاییه، این بحث مطرح شد که این ساختار اثرات نامطلوب و خسارات زیادی ناشی از موازی کاری توسط دو نهاد به همراه دارد. علاوه بر آن و مهم‌تر از آن، به استقلال عمل کارشناسان رسمی از محاکم دادگستری نیز خلل وارد می‌آورد. وابستگی اداری و تشکیلاتی نهاد کارشناسی به قوه قضاییه، در عمل استقلال

آنان در دفاع از اصحاب دعوی و اظهار نظر بیطرفانه حقوقی و کارشناسی را از بین می برد و در نهایت عدالت قضایی آسیب پذیر می شود.

- این بحث منجر به ارائه طرح نمایندگان مجلس شورای اسلامی با ۹۹ امضاء به منظور ادغام مرکز مشاوره ماده ۱۸۷ و کانون کارشناسان رسمی دادگستری شد.
- متعاقب آن، طرح دیگری تحت عنوان تعیین تکلیف کانون کارشناسان رسمی دادگستری و مرکز مشاوران ۱۸۷ با امضای ۵۲ نماینده به مجلس شورای اسلامی تقدیم شد.
- جناب آقای الهام، وزیر وقت دادگستری، در ۱۳۸۷/۱۱/۳ طی نامه‌ای به آقای داودی، معاون اول وقت رییس جمهور، نسبت به ارسال لایحه "یکپارچگی کانون کارشناسان و مرکز مشاوره قوه قضاییه" اقدام کرد. در این لایحه، اشاره کردند که مجلس ششم چند بار نسبت به یکپارچگی دو نهاد اقدام کرد لیکن شورای نگهبان با اعلام نگرانی از کاهش فرصت‌های شغلی آن قانون را لغو کرد.
- شورای عالی کارشناسان رسمی دادگستری نظر خود را در خصوص لایحه پیشنهادی وزارت دادگستری، در ۱۳۸۷/۱۲/۲۸ به کمیسیون لوایح ارسال کرد.
- لایحه پیشنهادی وزارت دادگستری در جلسات ۱۳۸۸/۲/۲۹، ۱۳۸۹/۷/۱۸، و ۱۳۸۹/۸/۲ در کمیسیون لوایح مطرح شد.
- در تاریخ ۱۳۹۰/۱/۲۷، کمیسیون لوایح، تفکیک وضعیت کارشناسی و وکلا را پیگیری کرد.
- در تاریخ ۱۳۹۰/۲/۶، کمیسیون لوایح مجدداً موضوع را بررسی کرد و متن مستقلی تنظیم شد.
- در تاریخ ۱۳۹۰/۶/۲۰، از آقای بختیاری، وزیر وقت دادگستری، استعلام شد که نظر رییس محترم قوه قضاییه را در خصوص ضرورت ادامه رسیدگی به این لایحه اعلام کنند.
- از آذر ۱۳۹۴، نام مرکز به مرکز کارشناسان رسمی دادگستری تغییر کرد. به همین دلیل آنان خود را رسماً «کارشناس رسمی دادگستری» نامیدند و کتاب مربوط به اطلاعات کارشناسان خود را تحت این عنوان چاپ و منتشر کردند.
- در ۱۳۸۱/۹/۱۲، رییس مجلس شورای اسلامی طی نامه‌ای به شورای نگهبان به ایراد شورای نگهبان مبنی بر این که تصویب قانون یکپارچگی کانون کارشناسان و مرکز مشاوران موجب "کاهش اشتغال" می‌شود، اعتراض کرد، و شورای نگهبان را مورد سؤال قرار داد که آیا مسئول اشتغال هم هست؟! متأسفانه شورای نگهبان به این نکته توجه نکرده بود که کارشناسی

حرفه‌است، شغل نیست، و اعطای پروانه کارشناسی به معنای ایجاد اشتغال نیست. به هر حال، ایراد شورای نگهبان سبب شد این قانون در نهایت برای اجرا ابلاغ نشود.

(۷) تأسیس نهاد جدید به استناد ماده ۱۸۷ برای تدوین ضوابط حرفه کارشناسی، با توجه به این که مبنای قانونی نداشته و ندارد، از همان ابتدا دچار ابهامات جدی بود. هنوز این سازمان‌دهی واجد اشکالات پایه‌ای حقوقی و قانونی است. از جمله اشکالات حقوقی می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

۷-۱. مبنای حقوقی و قانونی برای اخذ پنج درصد از حق الزحمه کارشناسان و واریز به حساب‌های قوه قضاییه و سپس برداشت از آن‌ها برای هزینه نهاد، واجد اشکال جدی است. الزام افراد به پرداخت درصدی از درآمد خود به نهاد دولتی و حکومتی نیاز به قانون مصوب مجلس دارد. مرکز مشاوران قوه قضاییه استقلال مالی و اداری ندارد و جزئی از ساختار اداری قوه قضاییه است.

۷-۲. وجوه دریافتی به حساب‌های قوه قضاییه واریز می‌شود و برداشت از آن‌ها صرفاً در قالب بودجه مصوب مجلس مقدور و میسر خواهد بود.

۷-۳. در ماده ۱۸۷ ایجاد مرکز کارشناسان در قوه قضاییه مورد حکم قرار نگرفته است. علاوه بر این، استقلال مالی و اداری مستلزم حکم صریح قانون است در نتیجه اموال غیرمنقول در اختیار مرکز، اموال دولتی است، به نام دولت است، و باید سند آن به نام دولت صادر و بهره‌برداری از آن توسط قوه قضاییه ذکر شود. صدور سند مالکیت به نام مرکز، خلاف قانون است.

- با انقضای مدت اعتبار قانون برنامه سوم، احکام آن نیز علی القاعده قابل تداوم نیستند و صدور پروانه‌های صادره بعد از قانون برنامه سوم برای کارشناسان محل اشکال است. کما اینکه تداوم ماده ۱۸۹ قانون برنامه سوم در مورد ایجاد شوراهای حل اختلاف نیز مانند ماده ۱۸۷ آن محل اشکال بود و برای شوراهای حل اختلاف، بعد از برنامه سوم، ابتدا در قوانین بودجه سالانه احکامی آمد و سپس قانون موقت آنها تصویب، و اخیراً با تصویب قانون ادامه آن قانون موقت تمدید شد.

۷-۴. حساب های بانکی به نام مرکز، با توجه به اینکه شخصیت دولتی و حکومتی دارد، باید طبق ضوابط قانون محاسبات عمومی افتتاح شود و افتتاح حساب مستقل به نام مرکز و معرفی امضای مدیران مرکز برای برداشت از آن خلاف قانون است.

۷-۵. اشکالات حقوقی و قانونی یادشده، ابهامی جدی در مورد وضعیت قانونی مرکز و کارشناسان آن ایجاد کرد. کارشناسان آن به نام «کارشناسان مرکز مشاوره» نامیده شدند، و در نهایت در آذرماه سال ۱۳۹۴ به «کارشناسان رسمی دادگستری» تغییر نام داده شدند. از این طریق کوشش شد محتوای ماده ۱۸۷ مبنی بر تأیید "صلاحیت کارشناسان رسمی دادگستری" توسط رییس قوه قضاییه حاصل شود. در حالی که این تغییر نام نیز محملی برای قانونی کردن نهاد جدید نمی شود و نشده است.

۷-۶. در کوششی دیگر، سعی شد مفاد ماده ۱۸۷ در برنامه توسعه پنج ساله چهارم و سپس در برنامه پنجم تکرار شود که مجلس شورای اسلامی آن را نپذیرفت. مدارک مربوط به پیشنهاد تکرار ماده ۱۸۷ در قانون برنامه های چهارم و پنجم و رد آن، در مجلس شورای اسلامی در دسترس است.

با انقضای اعتبار قانون برنامه سوم توسعه پس از پنج سال، این بحث طرح شد که اعتبار مواد قانون برنامه سوم، از جمله ماده ۱۸۷، نیز منقضی شده است. بدین ترتیب عدم تصویب ماده ۱۸۷ در برنامه های چهارم و پنجم، بحث منتفی بودن ماده ۱۸۷ را قوت بخشید. ولی این ایراد با یک استدلال صحیح حقوقی پاسخ داده شد که وقتی قانونی تصویب می شود و نهادی بر اساس آن شکل می گیرد، با خاتمه دوران اعتبار آن قانون، نهاد تأسیس شده لغو یا منحل نمی شود. با این فرض که ایجاد نهاد مرکز مشاوره در طول برنامه سوم، قانونی و صحیح بوده باشد، تداوم فعالیت مرکز مشاوره و تداوم اعتبار پروانه های کارشناسی صادره قانونی و صحیح فرض شد. لیکن ادامه فعالیت، به معنای توسعه سازمانی و گسترش حیطه فعالیت آن نیست.

۷-۷. در برنامه ششم توسعه، در یکی از بندهای یکی از مواد ناظر بر حمایت از خانواده شهدا و... برخی دستگاهها موظف شده اند که در زمان جلب و به کارگیری نیروهای جدید، ۳۰٪ آنان را از

خانواده شهدا و جانبازان و آزادگان انتخاب کنند (بند چ ذیل ماده ۸۸ قانون برنامه ششم^۲) و نام تعدادی از دستگاهها و نهادها را در آن ذکر کرده‌اند. مرکز مشاوره به این بند استناد کرد و از آن این‌طور استنباط کرد که به آن مرکز اجازه جذب نیروی جدید داده شده است. در حالی که بند چ، اجازه استخدام جدید را به هیچ‌یک از نهادهایی که نامشان در آن بند آمده است، نمی‌دهد و فقط تأکید می‌کند که، هر کدام از دستگاه‌های مندرج در آن بند که مجوز قانونی و استخدام افراد جدید را داشته باشند، باید حداقل ۳۰٪ افراد را از خانواده شهدا استخدام کنند. بند "چ" ذیل ماده ۸۸، مجوز استخدام برای هیچ دستگاهی نبوده و نیست.

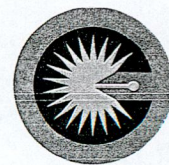
۷-۸. مرکز مشاوره، با مصادره مطلوب از بند "چ" ذیل ماده ۸۸، نسبت به برگزاری آزمون و جذب کارشناسان جدید اقدام کرد، و این یکی دیگر از مصادیق عدم رعایت قانون توسط آن مرکز محسوب می‌شود.

- صرفه نظر از نکته فوق در قوانین یادشده، حکمی برای تنظیم ضوابط حرفه ای و نظارت بر شاغلان مزبور و رسیدگی به تخلفات آنان و اعمال مجازات های انتظامی نیامده است. و چنانکه قبلاً اشاره شد، راه حل با توجه به تبصره ماده ۲ قانون نظام صنفی، که موخر از ماده ۱۸۷ است، آن است که قانون کانون کارشناسان رسمی دادگستری در مورد کارشناسان مزبور نیز اعمال گردد.

۷-۹. در اقدامی دیگر، رییس محترم پیشین قوه قضاییه، در پایان سال ۱۳۹۷، نسبت به اصلاح آیین نامه مرکز مشاوران اقدام کردند؛ سازمان و تشکیلاتی جدید برای آن تعریف نمودند؛ برای وصول وجه از کارشناسان، حساب‌های بانکی جدید و گردش مالی را تعریف کردند؛ و حتی حوزه مشاوره خانواده را نیز به آن ملحق نمودند و حیطة وظایف مرکز را گسترش دادند.

^۲ "چ- بند «چ» ماده ۸۸ قانون برنامه ششم در مقام الحاق یک ماده به قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران بوده است.

این بند بیان می‌دارد: متن زیر به عنوان ماده (۵۹) مکرر به قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران الحاق می‌شود: قوه قضاییه، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور، کانون وکلای دادگستری، کانون کارشناسان رسمی، مرکز وکلاء و کارشناسان قوه قضاییه، مکلفند ۳۰٪ از سهمیه صدور دفاتر خدمات قضایی و الکترونیک، سردفتری، صدور پروانه وکالت، مجوز کارشناسان رسمی دادگستری را به فرزندان و همسران شهدا، جانبازان با حداقل ده درصد (۱۰٪)، آزادگان با داشتن حداقل سه‌ماه سابقه اسارت و رزمندگان با داشتن حداقل شش‌ماه حضور در جبهه و همسر و فرزندان جانبازان ۲۵٪ و بالاتر و فرزندان و همسران آزادگان و فرزندان رزمندگان دارای حداقل دوازده‌ماه سابقه حضور داوطلبانه در جبهه، بدون رعایت شرط سنی در صورت واجد شرایط بودن اختصاص دهند.

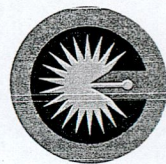
همانطور که توضیح داده شد، ماده ۱۸۷ قانون برنامه سوم توسعه، در زمان اعتبار آن ماده مجوزی برای ایجاد تشکیلات جدید دولتی و اجازه صدور مجوز وصول پنج درصد وجه از کارشناسان و هزینه کردن آن وجوه را نمی‌داد. و این مسئله در دوران پس از انقضای اعتبار آن قانون، دوچندان خواهد بود.

۷-۱۰. نمونه‌هایی موجود است که دولت در قالب یک قانون پنج ساله مجاز به تصویب آیین‌نامه‌ای بوده و آن را تصویب کرده بود. بعد از انقضای آن قانون، نسبت به اصلاح آیین‌نامه اقدام کرد. مجلس شورای اسلامی آن مصوبه دولت را خلاف قانون تشخیص داد، در حالی که رییس پیشین قوه قضاییه، در زمانی که اعتبار ماده ۱۸۷ به پایان رسیده بود، آیین‌نامه اصلاحی برای آن تدوین و ابلاغ کردند و آن را توسعه هم دادند.

سوم: تصویری از وضعیت موازی کاری کنونی

۱. از روی قاعده، نهاد تدوین ضوابط حرفه‌ای باید نسبت به تهیه و تنظیم اصول و مبانی و استانداردهای کیفی و اعمال نظارت بر عملکرد صاحبان حرفه تأکید کند و رشد و شکوفایی آن حرفه را هدف قرار دهد و فضای رقابت میان صاحبان حرفه را توسعه دهد تا در سایه رقابت میان صاحبان حرفه، شایسته‌ها رشد کنند. اما در فضای موازی کاری، به جای رقابت میان کارشناسان، رقابت میان نهادهای تدوین ضوابط حرفه‌ای پیش می‌آید و بروز می‌کند.

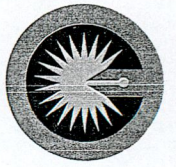
آن نهادهای موازی برای توسعه کمی خود و گسترش حیطه نفوذ و تعداد صاحبان حرفه تحت پوشش خود با یکدیگر به رقابت می‌افتند؛ ضوابط و مقررات، از جمله و مهم‌تر از همه، ضوابط ورودی‌های جدید را سهل و تسهیل می‌کنند و صلاحیت ورود به حرفه را، به روش‌هایی مختلف و با تمسک به دلایل متفاوت، کاهش می‌دهند؛ آزمون‌ها را تا حد ممکن کم رنگ و کم رمق می‌کنند و، در مواردی که جرأت کنند، یا توجیه قابل استماعی بیابند، برخی افراد را از شمول آزمون مستثنی می‌کنند؛ افرادی که دارای پست و مقام هستند و با عضویت در نهاد، آن‌ها را تقویت کنند به نهاد دعوت می‌شوند و آنان را به عنوان صاحب حرفه می‌شناسند. در همین دو نهاد موازی کارشناسی، نمونه‌هایی از این مصادیق را می‌توان یافت. استثناء کردن از آزمون ورودی برای مسئولان یا افراد دارای درجه دکترا یا کاهش

زمان و کیفیت دوره کارآموزی و حتی حذف شرط «مدرک تحصیلی مرتبط با رشته» از جمله موارد قابل ذکری است که اتفاق افتاده است.

۲. جا افتادن موازی کاری نهاد تدوین ضوابط حرفه‌ای در ذهن مردم و مسئولان، سبب می‌شود تعداد نهادها به دو نهاد منحصر و محدود نشود. دوگانگی به تدریج به چندگانگی منجر می‌شود. افراد مختلف با تمسک به ارتباط با یک سازمان یا تشکیلات اداری و اجرایی، توجیحات و دستاویزهای مختلفی برای راه‌اندازی یک «نهاد تدوین ضوابط حرفه‌ای» زیر نظر خود سرهم می‌کنند. کانون یا سازمانی بنا می‌گذارند؛ عده‌ای را دعوت به عضویت در تشکیلات خود می‌کنند و تحت عناوین مختلف به آنان کارت یا پروانه کارشناسی می‌دهند و متناسب با ارتباطات و مسئولیت‌های خود، کارهای کارشناسی بیشتری را به آنان ارجاع می‌دهند. برای تشکیلات خود هم از مراجعی که به آنان دسترسی دارند، مجوزهایی می‌گیرند. ویژگی مشترک این سازمان‌های جدیدالتأسیس، که مانند قارچ تکثیر می‌شوند، این است که یکی از ضوابط دعوت اشخاص و صدور مجوز کارشناسی، ارتباط کاری یا سازمانی یا دوستی با افراد است. به‌علاوه ابزار قانونی برای کنترل و نظارت بر کار آنان ندارند. نمونه‌های مختلفی در دستگاه‌های دولتی می‌توان مثال زد.

۳. در مواردی که یکتا بودن و یکپارچگی «نهاد تدوین ضوابط حرفه‌ای» برای هر حرفه در جامعه مطرح و مقبول شده باشد، مردم و مسئولان اجازه ایجاد نهاد موازی را نمی‌دهند. اما در مواردی که موازی کاری توسط نظام حکمرانی و دولت پذیرفته شده باشد، دلیل و مبنایی برای جلوگیری از رشد بی‌رویه آن‌ها وجود نخواهد داشت. به‌عنوان مثال اگر فرد یا سازمانی اقدام به ایجاد نهاد جدید و موازی با سازمان پزشکی نماید، یا حتی فکر و ایده آن را مطرح کند، مردم و نهادهای دولتی بی‌تردید آن را خطا می‌نامند و جلوی ایجاد آن را می‌گیرند. اما در مورد نهاد جدید موازی در حرفه کارشناسی، چنین مقاومتی وجود ندارد. نمونه‌های مثال زدن این‌ها هستند: کانون کارشناسان رسمی ثبت اسناد و املاک کشور، کانون استاندارد، شرکت‌های متعدد تسویه وام‌های بانکی، نظام مهندسی (که یک واحد صنفی است)، و در آخرین مرحله، ایجاد نهاد کارشناسی برای ارزیابی دارایی‌های نامشهود در

معاونت علمی و فناوری رییس جمهور که هر کدام با یدک کشیدن نام کارشناس رسمی، مشغول رشد و گسترش پدیده موازی کاری در حوزه کارشناسی شده‌اند. به نظر می‌رسد باید این روند نامبارک را متوقف کرد و اصلاحی اساسی در این حوزه انجام داد. کار سختی است اما به سختی‌اش می‌ارزد. ما در حال حاضر دو انتخاب داریم:

انتخاب اول، اقدام برای اصلاح ساختار کنونی، با همه سختی‌هایی که دارد؛

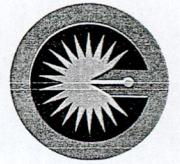
انتخاب دوم، ادامه روند فعلی و اجازه دادن به ادامه فعالیت نهادهای موازی برای «تدوین ضوابط کارشناسی» و فراهم کردن فضا برای رشد قارچ گونه آن نهادها.

اگر سختی و زحمت انتخاب اول را قبول نکنیم، دیری نخواهد پایید که با رشد و تعدد نهادهای کارشناسی، آثار و عواقب منفی آن دامن گیر اقتصاد کشور خواهد شد و خسارت سنگینی بر واحدهای اقتصادی کشور خواهد گذاشت. این جانب انتخاب اول را توصیه می‌کنم.

چهارم. پیشنهادهایی برای اصلاح امر کارشناسی

۱. با عنایت به اینکه، ماده ۱۸۷ قانون برنامه سوم توسعه صرفاً به تأیید کارشناسان رسمی دادگستری توسط رییس قوه قضاییه اشاره کرده، کارشناسانی که به استناد ماده ۱۸۷ انتخاب شده‌اند، زیر نظر و طبق آیین‌نامه مصوب رییس قوه قضاییه انتخاب و تأیید شده‌اند. بنابراین «کارشناس رسمی دادگستری» تلقی می‌شوند. بنابراین، قانون حاکم بر آن کارشناسان، قانون کانون کارشناسان رسمی دادگستری ۱۳۸۱ است و مضمون این قانون می‌شوند؛ بالاخص با عنایت به اینکه این قانون در سال ۱۳۸۱ تصویب شده و مؤخر بر ماده ۱۸۷ قانون برنامه سوم مصوب است.

مضافاً چنانچه اشاره شد با توجه به تبصره ماده ۲ قانون نظام صنفی و با توجه به اینکه کارشناسان مزبور کارمند دولت نیستند و اصحاب حرفه ای هستند که ارائه خدمت می‌دهند، باید در مورد ضوابط حرفه ای و صدور پروانه شان تابع قانون کانون کارشناسان رسمی دادگستری باشند؛ و این مطلب با توجه به ماده ۹۱ قانون نظام صنفی، منافاتی با صدور پروانه‌هایی که در زمان اعتبار ماده ۱۸۷ و بعد از آن به اشتباه تا کنون توسط مرکز صادر شده، ندارد. چنانکه در موارد مشابه، از جمله آموزشگاه‌های رانندگی، نیز براساس نظر مجلس در آیین نامه آموزشگاه‌های رانندگی مصوب ۱۳۹۷ هیأت وزیران، صدور پروانه تاسیس برعهده نیروی انتظامی و صدور پروانه کسب برعهده اتحادیه صنفی محول شد.

۲. با فرض اینکه رییس محترم قوه قضاییه همچنان اختیار تصمیم‌گیری درباره کارشناسان رسمی دادگستری در مرکز مشاوران را داشته و دارند و، بر مبنای آن اختیار، آیین‌نامه اصلاحی آن مرکز در اواخر سال ۱۳۷۹ را تصویب و ابلاغ نموده‌اند، اکنون نیز، با تشخیص ضرورت جلوگیری از ادامه موازی‌کاری، و با تأیید اینکه کارشناسان رسمی دادگستری تابع قانون مصوب مجلس شورای اسلامی هستند، از اعلام آزمون عمومی برای ثبت‌نام و جذب کارشناس جدید برای مرکز مشاوره خودداری شود، و مجوز تغییر کارت و پروانه اشتغال کارشناسان مرکز مشاوره به کارت و پروانه اشتغال کانون کارشناسان رسمی دادگستری صادر شود.
۳. کارشناسان فوق، در همان رشته‌هایی که در مرکز به عنوان کارشناس اجازه فعالیت داشته‌اند و با همان صلاحیت‌ها، در کانون‌های کارشناسان رسمی دادگستری استان‌های ذیربط پذیرش می‌شوند. اصلاح و تغییر صلاحیت‌ها، طبق روال و مقررات جاری، در کانون‌ها انجام می‌شود.
۴. چنانچه در مرکز مشاوره رشته‌ها یا صلاحیت‌هایی تعریف شده باشد که در کانون کارشناسان رسمی مطرح و تعریف نشده باشد، آن رشته‌ها و صلاحیت‌ها به فهرست رشته‌ها و صلاحیت‌های کانون کارشناسان اضافه شود.
۵. عملیات صدور کارت و ثبت اسامی کارشناسان در یک فرجه زمانی حداکثر سه ماهه انجام شود و پس از آن، انتخابات کانون‌های استان‌ها و شورای عالی با مشارکت کلیه کارشناسان برگزار گردد.
۶. دارایی‌های مرکز مشاوران در مورد اموال غیرمنقول که سند آن به نام دولت و بهره‌بردار آن قوه قضاییه (مرکز) است، در اختیار قوه قضاییه می‌ماند. دارایی‌های مرکز مشاوران در مورد اموال غیرمنقول که از محل عواید حاصل از پنج درصد حق‌الزحمه کارشناسان خریداری شده است، به همراه کارشناسان به کانون ذی‌ربط منتقل می‌شود.
۷. موجودی‌های نقدی حاصل از پنج درصد حق‌الزحمه کارشناسان، طبق ترازنامه مرکز، به حساب کانون واریز می‌شود. وجوه حاصل از سایر منابع (در صورت وجود) در اختیار قوه قضاییه باقی می‌ماند.
۸. مسائل مالی و اداری دیگری که مطرح شود، بر اساس مذاکره و بررسی و پیشنهاد مشترک رییس شورای عالی و رییس مرکز مشاوران، با تأیید رییس محترم قوه قضاییه تعیین تکلیف می‌شود.
۹. امور مربوط به برنامه‌های نرم افزار و اتوماسیون کانون‌ها و مرکز در استان‌های مختلف باهم ادغام و به سمت سیستمی یکپارچه هدایت می‌شود.

۱۰. در سایه این یکپارچگی، دستورالعمل و بخشنامه‌ای به همه دستگاه‌ها و سازمان‌ها صادر شود و در آن از ایجاد یا ادامه فعالیت سازمان‌دهی‌هایی که پروانه یا مجوز کارشناسی صادر می‌کنند ممانعت به عمل آید.

۱۱. در صورتی که اختیار قانونی رییس قوه قضاییه در خصوص صدور دستور و مجوز الحاق کارشناسان رسمی دادگستری شاغل در مرکز مشاوره به کانون را جاری و نافذ ندانیم و این انتقال را منوط به تصویب قانون در مجلس شورای اسلامی کنیم، دو اقدام زیر قابل انجام خواهد شد:

الف) به همان دلایلی که اختیار قانونی رییس قوه قضاییه در حال حاضر نافذ و معتبر تشخیص داده نمی‌شود، این اختیار در سال ۱۳۹۷ نیز نافذ و معتبر نبوده است. بنابراین آیین نامه اصلاحی مصوب اسفند ۱۳۹۷ نیز فاقد اعتبار قانونی خواهد بود و سازماندهی و تشکیلات و آیین نامه مرکز مشاوره به شرایط قبل از آن آیین نامه بر می‌گردد.

ب) برای یکپارچه شدن نهاد « تعیین ضوابط حرفه‌ای کارشناسی»، یک ماده واحده کوتاه و فشرده تهیه و تدوین و به صورت لایحه یا طرح در مجلس شورای اسلامی مطرح و تقاضای تصویب آن می‌شود.

از خداوند تبارک و تعالی عاقبت بخیری مسئلت می‌نماییم.

طهماسب مظاهری

رئیس شورای عالی

قانون راجع به کارشناسان رسمی مصوب ۲۳ بهمن ۱۳۱۷

ماده اول - در حوزه‌هایی که وزارت دادگستری اعلام میکند هر وقت رجوع به کارشناسی لازم باشد دادگاهها و پارکها و هر مقام رسمی دیگر باید منحصرآ از بین کارشناسان رسمی انتخاب کنند.

تبصره - در هر مورد که تعیین کارشناس مطابق قانون با اصحاب دعوی است طرفین در صورت تراضی میتوانند از غیر کارشناسان دعوی انتخاب نمایند.

ماده دوم - شرایط کارشناس رسمی از قرار زیر است :

۱- داشتن تخصص کامل در علم یا فنی که داوطلب کارشناس در آن هستند.

۲- داشتن بیش از ۲۰ سال.

۳- عدم شهرت بفساد اخلاق و تجاهر باستعمال مسکروافیون.

۴- نبودن تحت ولایت و قیمومت

۵- عدم محکومیت به جنایت و محکومیت بجنحه که مستلزم محرومیت از

حقوق اجتماعی بوده و یا مستلزم محرومیت از شغلی است که تخصص در آن دارند و همچنین عدم محکومیت بکلاهبرداری و خیانت در امانت و سرقت و ورشکستگی بتقلب و جنحه های مذکور در این قانون .

۶- عدم محکومیت بانفصال ابد از خدمات دولتی .

ماده سوم - ترتیب دعوت و انتخاب کارشناسان رسمی در آئیننامه وزارت دادگستری معین میشود .

ماده چهارم - کارشناسانی که تحت تعقیب جزائی برای جرائم مذکور در شق ۲ از ماده ۲ قرار بگیرند از شغل کارشناسی رسمی معلق میشوند مقصود از تعقیب جزائی صدر اذعان نامه است .

ماده پنجم - کارشناسان رسمی باید در مرکز در حضور کمیسیون مرکب از رئیس و مدعی العموم استیناف و رئیس اداره فنی و در خارج از مرکز در حضور کمیسیون مرکب از رئیس و مدعی العموم عالی ترین دادگاه محل سوگند یاد نمایند که در کلیه اموری که برای کارشناسی به آنان رجوع میشود خدایا حاضر و ناظر دانسته بر راستی و درستی عقیده خود را اظهار نمایند و نظریات خصوصی را در آن دخالت نداده تمام نظر خود را نسبت باموری که بایشان مراجعه شده اظهار کرده و هیچ چیزی را مکتوم ننموده برخلاف واقع چیزی نگویند .

ماده ششم - پس از اجرای مراسم سوگند از طرف اداره فنی وزارت دادگستری به کارشناس پروانه داده خواهد شد این پروانه در اول هر سال تجدید میشود .
ماده هفتم - کارشناسانیکه سوگند یاد کرده اند برای تجدید پروانه در سنوات بعد، از یاد کردن سوگند معاف خواهند بود .

ماده هشتم - کارشناس رسمی باید وظایف مرجوعه را در اسرع اوقات انجام داده و بهیچ وسیله و عنوان اظهار عقیده خود را بتأخیر نیندازد .

ماده نهم - در صورتیکه کارشناس در عقیده خود اشتباه نموده و این اشتباه در اثر مسامحه بعمل آمده باشد متخلف به سه ماه تا دو سال محرومیت از کارشناسی رسمی محکوم خواهد شد - این محکومیت انتظامی مانع از تعقیب حقوقی نخواهد بود .

ماده دهم - کارشناس رسمی مکلف است در موقعی که مقام صلاحیت دار معین میکند در جلسه دادرسی محلی که مقرر شده حاضر شود مگر اینکه عذر موجهی داشته باشد از قبیل فوت یکی از اقربای نسبی یا سببی تا درجه دوم از طبقه سوم و همچنین در موقعی که سوانح خارجی غیر قابل رفع که اداره او در آنها مداخلت

نداشته مانع از حرکت او باشد و در صورت امکان باید عذر خود را قبلاً با اطلاع دادگاه یا مقام صلاحیت دار دیگر برساند .

ماده یازدهم - در صورتی که کارشناس در دو یا چند مقام صلاحیت دار حاضر شده و جمع بین اوقات ممکن نباشد باید حضور در دیوان جزا و دیوان جنائی را مقدم بدارد و در مورد سایر مقامات نزد مقامیکه وقت آن زودتر ابلاغ شده حاضر شود در این صورت کارشناس مکلف است نسخه ثانئی اخطاریه گواهینامه دفتر را بلا یحه ای که برای اعتذار بمقام بعدی میفرستد ضمیمه نماید و الاغایب متخلف محسوب خواهد شد .

ماده دوازدهم - کارشناس مکلف است اسراری را که در اثر انجام شغل خود مطلع شده است حفظ نماید در صورت تخلف علاوه بر مجازات انتظامی به شش ماه تا دو سال حبس تأدیبی محکوم خواهد شد .

ماده سیزدهم - کارشناس هنگام مراجعه مقام صلاحیت دار اگر جهت ردی موجود باشد مکلف است آن را به آن مقام اظهار دارد و تشخیص کفایت یا عدم کفایت بجهت رد یا مقام ارجاع کننده است جهات رد کارشناس همان جهات رد حاکم است .

ماده چهاردهم - دریافت هر وجه یا مالی از اشخاص ذینفع غیر از آنچه که دادگاه معین میکند و یا آئیننامه وزارت دادگستری مقرر مینماید ممنوع است و متخلف بمجازات مرتشی محکوم خواهد شد .

ماده پانزدهم - کارشناس نمیتواند از قبول کاریکه باو رجوع شده خودداری نماید .

ماده شانزدهم - کارشناس باید در گزارشهایی که میدهد نزاکت را مراعات نماید .

ماده هفدهم - کارشناس رسمی باید دارای دفتر منظمی بوده و نامه هائی را که راجع بکارشناسی است در آنجا بایگانی نماید .

ماده هیجدهم - در کلیه مواردی که تأدیه دستمزد کارشناس کلا یا یا بعضاً بعهده معسراست کارشناس رسمی باید نسبت بمعسر موقتاً مجانی رسیدگی و اظهار عقیده نماید و نیز نسبت بدعاوی که مدعی به آن کمتر از یک هزار ریال است در صورتیکه دادگاه یا مقامی که تعیین کارشناس نموده بعلت اهمیت موضوع رسیدگی مجانی را مقتضی بداند هر یک از کارشناسان رسمی مکلفند اینگونه ارجاعات دادگاه یا مقام صلاحیت دار دیگر را که تعدد آن نسبت بهریک نباید در سال از ۳ تجاوز نماید بدون مطالبه حق الزحمه رسیدگی کرده اظهار عقیده نمایند .

ماده نوزدهم - مرجع تعقیب کارشناس اداره فنی وزارت دادگستری است و مطابق آئیننامه وزارت دادگستری دادرسی خواهد شد .

ماده بیستم - وزیر دادگستری میتواند همینقدر که از سوء رفتار و اخلاق کارشناس رسمی مطلع شد امر بتعقیب انتظامی اوداده و در موردی که اشتغال بکارشناسی او منافی با حیثیت کارشناسان رسمی باشد او را از شغل کارشناس رسمی معلق نماید .

ماده بیست و یکم - مجازاتهای انتظامی کارشناسان رسمی بقرار زیر است :

- ۱- توبیخ شفاهی .
- ۲- توبیخ کتبی بادر ج در پرونده .
- ۳- جریمه نقدی از ۱۰۰ تا ۱۰۰۰ ریال .
- ۴- توبیخ بادر ج در مجله رسمی .
- ۵- ممنوعیت موقت از ۳ ماه تا ۲ سال .
- ۶- محرومیت دائم از شغل کارشناسی .

ماده بیست و دوم - سرور زمان نسبت بتعقیب انتظامی کارشناسان ۲ سال از تاریخ وقوع و یا آخرین تعقیب انتظامی است .

ماده بیست و سوم - کارشناسی که بعد از قبول کارشناسی در انجام کارشناسی مسامحه کرده و دستور مقامی که کارشناسی را با و رجوع نموده رعایت نکرده یا دعوت آن مقام را برای اداء توضیحات اجابت ننموده یا توضیحاتی را که خواسته شده نداده یا نقص کارشناس را رفع ننموده یا از اظهار عقیده یا از امضاء نظری که اظهار کرده امتناع نموده یا در مهلت بدوی یا تمدیدی عقیده خود را نرسانده یا بدون عذر موجه استعفاء نموده یا در مجلس کارشناسان برای رسیدگی و اظهار عقیده حاضر نشده است مستحق حق الزحمه نیست و دادگاه پس از اخطار به او که اگر بخواهد در مقام مدافعه برآید نظر با اهمیت تخلف او را بتأدیه جریمه نقدی از یکصد الی پانصد ریال محکوم مینماید و اینگونه جرائم در صندوق دادگستری که در اینمورد عنوان صندوق جرائم را خواهد داشت جمع آوری شده و بتصویب وزارت دادگستری بمصرفی که معین میشود میرسد مفاد این ماده نسبت بکارشناسهای غیر رسمی نیز اجراء میشود .

ماده بیست و چهارم - هرگاه کارشناسی در وقت مقرر حاضر نشود و بواسطه تخلف یکی از صاحبان کار از حضور در وقت مقرر یا عدم تهیه وسائل کار اجراء

ماده نوزدهم - مرجع تعقیب کارشناس اداره فنی وزارت دادگستری است و مطابق آئیننامه وزارت دادگستری دادرسی خواهد شد .

ماده بیستم - وزیر دادگستری میتواند همینقدر که از سوء رفتار و اخلاق کارشناس رسمی مطلع شد امر بتعقیب انتظامی اوداده و در موردی که اشتغال بکارشناسی او منافی با حیثیت کارشناسان رسمی باشد او را از شغل کارشناس رسمی معلق نماید .

ماده بیست و یکم - مجازاتهای انتظامی کارشناسان رسمی بقرار زیر است :

- ۱- توبیخ شفاهی .
- ۲- توبیخ کتبی بادر ج در پرونده .
- ۳- جریمه نقدی از ۱۰۰ تا ۱۰۰۰ ریال .
- ۴- توبیخ بادر ج در مجله رسمی .
- ۵- ممنوعیت موقت از ۳ ماه تا ۲ سال .
- ۶- محرومیت دائم از شغل کارشناسی .

ماده بیست و دوم - سرور زمان نسبت بتعقیب انتظامی کارشناسان ۲ سال از تاریخ وقوع و یا آخرین تعقیب انتظامی است .

ماده بیست و سوم - کارشناسی که بعد از قبول کارشناسی در انجام کارشناسی مسامحه کرده و دستور مقامی که کارشناسی را با و رجوع نموده رعایت نکرده یا دعوت آن مقام را برای اداء توضیحات اجابت ننموده یا توضیحاتی را که خواسته شده نداده یا نقص کارشناس رافع ننموده یا از اظهار عقیده یا از امضاء نظری که اظهار کرده امتناع نموده یا در مهلت بدوی یا تمدیدی عقیده خود را نرسانده یا بدون عذر موجه استعفاء نموده یا در مجلس کارشناسان برای رسیدگی و اظهار عقیده حاضر نشده است مستحق حق الزحمه نیست و دادگاه پس از اخطار بد او که اگر بخواهد در مقام مدافعه برآید نظر با اهمیت تخلف او را بتأدیه جریمه نقدی از یکصد الی پانصد ریال محکوم مینماید و اینگونه جرائم در صندوق دادگستری که در این مورد عنوان صندوق جرائم را خواهد داشت جمع آوری شده و بتصویب وزارت دادگستری بمصرفی که معین میشود میرسد مفاد این ماده نسبت بکارشناسهای غیر رسمی نیز اجراء میشود .

ماده بیست و چهارم - هرگاه کارشناسی در وقت مقرر حاضر شود و بواسطه تخلف یکی از صاحبان کار از حضور در وقت مقرر یا عدم تهیه وسائل کار اجراء

ماده نوزدهم - مرجع تعقیب کارشناس اداره فنی وزارت دادگستری است
و مطابق آییننامه وزارت دادگستری دادرسی خواهد شد.

ماده بیستم - وزیر دادگستری میتواند همینقدر که از سوء رفتار و اخلاق
کارشناس رسمی مطلع شد امر بتعقیب انتظامی اوداده و در موردی که اشتغال
بکارشناسی او منافی با حیثیت کارشناسان رسمی باشد او را از شغل کارشناس
رسمی معلق نماید.

ماده بیست و یکم - مجازاتهای انتظامی کارشناسان رسمی بقرار زیر است :

- ۱- توبیخ شفاهی .
- ۲- توبیخ کتبی بادر ج در پرونده .
- ۳- جریمه نقدی از ۱۰۰ تا ۱۰۰۰ ریال .
- ۴- توبیخ بادر ج در مجله رسمی .
- ۵- ممنوعیت موقت از ۳ ماه تا ۲ سال .
- ۶- محرومیت دائم از شغل کارشناسی .

ماده بیست و دوم - سرور زمان نسبت بتعقیب انتظامی کارشناسان ۲ سال از
تاریخ وقوع و یا آخرین تعقیب انتظامی است .

ماده بیست و سوم - کارشناسی که بعد از قبول کارشناسی در انجام
کارشناسی مسامحه کرده و دستور مقامی که کارشناسی را باور جوع نموده رعایت
نکرده یا دعوت آن مقام را برای اداء توضیحات اجابت ننموده یا توضیحاتی را که
خواسته شده نداده یا نقص کارشناس رافع ننموده یا از اظهار عقیده یا از امضاء
نظری که اظهار کرده امتناع نموده یا در مهلت بدوی یا تمدیدی عقیده خود را
نرسانده یا بدون عذر موجه استعفاء نموده یا در مجلس کارشناسان برای رسیدگی
و اظهار عقیده حاضر نشده است مستحق حق الزحمه نیست و دادگاه پس از اخطار
به او که اگر بخوهد در مقام مدافعه برآید نظر با اهمیت تخلف او را بتأدیه جریمه
نقدی از یکصد الی پانصد ریال محکوم مینماید و اینگونه جرائم در صندوق
دادگستری که در اینمورد عنوان صندوق جرائم را خواهد داشت جمع آوری
شده و بتصویب وزارت دادگستری بمصرفی که معین میشود میرسد مفاد این ماده
نسبت بکارشناسهای غیر رسمی نیز اجراء میشود .

ماده بیست و چهارم - هرگاه کارشناسی در وقت مقرر حاضر شود و بواسطه
تخلف یکی از صاحبان کار از حضور در وقت مقرر یا عدم تهیه وسائل کار اجراء

کارشناسی بتعویق افتد جبران تضييع وقت کارشناس و هزينه‌ای که کرده باشد بعهده طرف متخلف است و دادگاه حقى را که در مقابل تضييع وقت کارشناس بايد داده شود بدرخواست اومعین و وسول و ایصال مینماید و نیز در مواردی که بواسطه صلح و غیره اجراء کارشناسی مقتضى نباشد حق مزبور رعایت میشود .

ماده بیست و پنجم - دادگاه و پار که و هر مقام رسمی دیگری که کارشناس معین میکند باید طرز رفتار و اخلاق آنها را مراقبت نموده و هرگونه تخلف که مشاهده نمودند با اداره فنى گزارش دهند عدم رعایت مقررات این ماده برای مأمورین دولت مستلزم تعقیب انتظامی است .

ماده بیست و ششم - طرز رفتار و اعمال یکساله کارشناسان رسمی در تجدید انتخاب آنان برای سال بعد مؤثر خواهد بود .

ماده بیست و هفتم - در صورت فوت و حجر کارشناس رئیس اداره فنى وزارت دادگستری در مرکز و مدعى العموم بدایت در سایر حوزه‌ها برگها و اسناد راجع بامور کارشناسی راجع کرده و بایگانی مینماید .
در صورتی که بین آن اشیاء یا اسنادی متعلق بمردم باشد بصاحبان آنها رد میکند .

ماده بیست و هشتم - هرگاه کارشناس ضمن اظهار عقیده برخلاف مشهودات خود چیزی بنویسد جاعل در اسناد رسمی محسوب میشود هرگاه کارشناس در اظهار عقیده کتبی یا زبانی خود راجع بامر جنحه و یا حقوقی تمام واقع را ذکر نکند بجنس تأدیبی از سه ماه تا یکسال و اگر برخلاف واقع چیزی ذکر کرده باشد بجنس تأدیبی از شش ماه تا دو سال محکوم میشود .

هرگاه کارشناس در اظهار عقیده کتبی یا زبانی راجع بامر جنائی تمام واقع را ذکر نکند بجنس تأدیبی از یکسال تا سه سال و اگر برخلاف واقع چیزی ذکر کرده باشد بجنس با کار از سه سال تا پنج سال محکوم خواهد شد .

هرگاه کارشناس در چیزی که برای آزمایش در دسترس او گذاشته شده با سوء نیت تغییر بدهد اگر کارشناسی برای امر جنحه یا حقوقی باشد بجنس تأدیبی یکسال تا سه سال و اگر برای امر جنائی باشد بجنس مجرد از سه سال تا پنج سال محکوم خواهد شد .

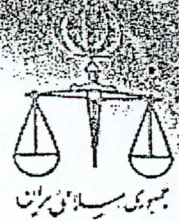
مجازات‌های مذکور در این قانون در صورتی اعمال میشود که عمل مشمول

مقررات شدیدتری نباشد و اگرته مجازات اخیراعمال خواهد شد و اگر گزارش بر خلاف واقع در حکم دادگاه مؤثر شده باشد کارشناس بیک درجه مجازات بالاتراز مجازات مذکور در فوق محکوم خواهد شد .

مفاد این ماده نسبت بکارشناسان غیر رسمی نیز رعایت خواهد شد .
ماده بیست ونهم - هرگاه در فن معینی کارشناس رسمی نباشد دادگاهها و پارکها و مقامات صلاحیتدار میتوانند هر موقع که احتیاج بانتخاب کارشناس در آن فن داشته باشند از بین کسانی که شغل و حرفه و معلومات آنها مربوط به آن فن باشد بیک یا چند نفر معتمد رابسمت کارشناس انتخاب کنند کارشناسانی که باین ترتیب انتخاب میشوند باید در پیشگاه دادگاه یا پارک که انتخاب کننده یا مقامات صلاحیتدار مطابق ماده ۵ سوگند یاد کنند و از حیث تخلف تابع مقررات انتظامی کارشناسان رسمی هستند و در صورت استنکاف از قبول کارشناسی بدون عذر قانونی مورد تعقیب واقع شده بیک الی سه سال محرومیت از اشتغال بشغل یا حرفه مربوطه محکوم خواهند شد .

ماده سی ام - این قانون تا اندازه ای که راجع ب مترجمین رسمی قابل اعمال است در مورد آنها لازم الرعایه خواهد بود .

بیت‌المالی

رقم قضائیه

حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای سید محمد خاتمی (وزیر نفیثانه)

رئیس محترم جمهوری اسلامی ایران

باسلام و تحیات

لایحه کارشناسان رسمی کشور، که در حال حاضر، در مجلس شورای اسلامی مطرح است، از ابتدا تاکنون با تغییرات زیادی مواجه شده است. قضایی بودن پاره ای جنبه های لایحه و ارتباط مستقیم اجرای وظایف کارشناسی با امور قضایی و وابستگی کارشناسان رسمی به این قوه و تکالیف شرعی و قانونی قوه قضائیه در نظرات مستمر بر وابستگی به دادگستری و از جمله کارشناسان رسمی و نیز مراعات ضوابط اسلامی در تدوین مقررات کارشناسی، از نکاتی است که در لایحه مرقوم باید مورد عنایت قرار گیرد.

نظریه تفسیری شورای محترم نگهبان و سیاستهای مصوب مجمع محترم تشخیص مصلحت نظام در ارتباط با این قوه و نظرات آن بر ضابطین و وابستگی، اقتضای تجدیدنظر اساسی در لایحه مطروح را لازم می نماید. بویژه که کمیسیون امور قضایی و حقوقی مجلس و نمایندگان دولت محترم نیز در مخالفت با لایحه پیشنهادی، نظراتی دارند و مجموعاً در وضع فعلی، استرداد لایحه را از مجلس محترم ایجاب می نماید.

در فرصتی مناسب، با بررسیها و مطالعات کافی، می توان لایحه ای مناسب که متضمن مصالح عمومی و منافع صنفی کارشناسان باشد با اخذ نظرات و لحاظ موازین شرعی و مصوبات شورای نگهبان و مجمع تشخیص، تهیه و جهت سیر مراحل تصویب، تقدیم مجلس شورای اسلامی کرد تا از بروز مشکلات متصور بر لایحه مطروح، جلوگیری شود. ۷/

سید محمود هاشمی شاهرودی

رئیس قوه قضائیه

۳۶۳۹۹
۷۹۱۸۱۸
۲۲۶۱

حوزه دفتر رئیس قوه قضائیه
شماره ۳۸۰۰
تاریخ ۱۳۷۹/۸/۱۹

شماره ۱۲۶۲۹۹
تاریخ ۱۳۷۹/۸/۲۱
پست

رئیس دفتر
دفتر رئیس جمهور

باسمه تعالی

حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای صدوقی
معاون محترم حقوقی و امور مجلس رئیس جمهور

باسلام

نامه شماره ۱۲۶۵۸/۱۷۹/۱ مورخ ۷۹/۸/۱۷ قوه قضائیه در خصوص
استرداد لایحه کارشناسان رسمی کشور که تصویر آن به پیوست
ارسال می گردد، به استحضار ریاست محترم جمهوری رسید،
پی نوشت فرمودند:

«جناب آقای صدوقی
باهماهنگی جناب آقای شوشتری
طبق موازین اقدام شود.»

سید محمد علی ابیطیحی

رونوشت:

- حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای شوشتری
رئیس محترم دادگستری همراه با تصویر

دفتر معاون حقوقی رئیس جمهوری
شماره ۲۵۶۷۷
تاریخ ۱۳۷۹/۸/۲۴

پست

دفتر وزیر

شماره ۱۵/۲۷۰۲
تاریخ ۲۹/۱۰/۴۸
ضمیمه

حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای صدوقی
معاون محترم حقوقی و امور مجلس رئیس جمهور

سلام علیکم :

عطف به نامه شماره ۳۶۳۹۹۳ مورخ ۲۹/۸/۲۱ دفتر رئیس جمهور در خصوص
استرداد لایحه کارشناسان رسمی کشور به استحضار میرساند نظر به اینکه
حضوراً با ریاست محترم قوه قضائیه مذاکره و کسب تکلیف شده است حسب
دستور معظم له بدینوسیله از استرداد لایحه انصراف داده میشود در صورت لزوم
استرداد متعاقباً به اطلاع خواهد رسید. لذا در حال حاضر دستور فرمائید
موضوع کان لم یکن تلقی شود. / د

محمد اسماعیل شوشتری
وزیر دادگستری

۴- ۴۹-۵۶
۱۹/۱۰/۲۰

تلفن : ۳۱۱۳۷۰۰ - ۳۱۱۱۹۹۰

میدان پانزده خرداد

کاردران وزارت اقتصاد به دستور
 هیئت وزیران

هیئت (گفتمان) تخصصی
 در امور فرهنگ و آموزش عالی
 تهران - خیابان ولیعصر
 ۸-۱۱-۱۴

اصحیح
 ۸-۱۱-۱۴

طرح اصلاح ماده (۱۸۷) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران

ماده واحده - از تاریخ تصویب این قانون ماده (۱۸۷) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۹/۱/۱۷ به شرح زیر اصلاح می‌گردد:

ماده ۱۸۷ - به منظور اعمال حمایت‌های لازم و تسهیل دستیابی مردم به خدمات حقوقی و ایجاد فرصتهای شغلی، به کانونهای وکلای دادگستری اجازه داده می‌شود تا نسبت به بررسی صلاحیت فارغ‌التحصیلان رشته حقوق قضائی و اعطای مجوز تأسیس مشاوره حقوقی اقدام نمایند.

کانونهای کارشناسان رسمی دادگستری نیز مجاز هستند نسبت به بررسی صلاحیت متقاضیان کارشناسی رسمی دادگستری و اعطای مجوز برای انجام امور کارشناسی اقدام نمایند.

تبصره ۱ - تعداد مشاوران حقوقی موضوع این قانون براساس نیاز دادگاهها و دادرهای هر استان و توسط کمیسیون موضوع تبصره (۱) ماده (۱) قانون کیفیت اخذ پروانه وکالت دادگستری مصوب ۱۳۷۶/۱/۱۷ تعیین می‌شود.

تبصره ۲ - آئین‌نامه تعیین درجه مشاوران حقوقی و کیفیت ارتقاء آنان و تعرفه‌های مربوط به موضوع این قانون توسط کانون وکلای دادگستری مرکز و آئین‌نامه مربوط به کارشناسان رسمی دادگستری توسط کانون کارشناسان رسمی دادگستری تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

جمهوری اسلامی ایران
مجلس شورای اسلامی
دفتر رئیس

اصلاح نامه ۱۸۷
قانون برنامه سوم
بیتابان

شماره ۱۸۷۰۴
تاریخ ۱۳۸۱/۹/۱۲
پست

حضرت آیت الله جنتی
دبیر محترم شورای نگهبان

باسلام،

علی رغم تصریح و تأکید جنابعالی در جلسه مشترک اعضاء شورای نگهبان و هیأت
رئیس مجلس و رؤسای کمیسیونها مبنی بر اینکه با توجه به مجموعه مشترکات شورا و
مجلس، بیتر است حتی الامکان و جز در موارد لازم که برای ثبت در سابقه ضروری
می نماید از مکاتبه خصوصاً در موارد تنش زا و اختلافی و کشاندن آن به رسانه ها و جامعه
پرهیز شود. اخیراً سلسله مکاتبات اعتراض آمیزی از سوی جنابعالی خطاب به رئیس
مجلس شورای اسلامی اصداذ یافته که ابتدا متن و خبر آن از طریق رسانه های عمومی
در یافت شده است و این اقدام که با مشی اعلامی شما که امور قیما بین را می توان با مذاکره
حضوری و تماس تلفنی بیگیری و به سرانجام مناسب رسانید سازگاری دارد و نه در
وضعیت موجود به نفع نظام اسلامی است خصوصاً که هیأت رئیسه و مجموعه نمایندگان
نه تنها همیشه برای حضور در آن شورا و بحث و توضیح پیرامون مصوبات آماده بوده و از
آن استقبال می نمایند بلکه گراواً تقاضای حضور در جلسات یا در جمع اعضاء آن شورا را
داشته اند و تشکیل جلسات مشترک را فرصت مقتضی برای شرح و توضیح مواضع،
تصمیمات و مصوبات مجلس می دانند و معلوم نیست عدم تمایل آن شورا برای تشکیل
جلسات مشترک و یا پرهیز از این روپاروشیهای مفید و مبارک چه توجیهی دارد؟

اکنون و با این مقدمه عطف به نامه های شماره ۸۱/۳۰/۱۸۲۵ مورخ ۸۱/۳۰/۱۸۸۲ و ۱۳۸۱/۸/۲۷ بدینوسیله به استحضار می رسد:
الف - در خصوص نامه شماره (۱) موضوع درخواست نقل و بیان دلایل شورای
نگهبان در تشخیص خلاف شرع یا قانون اساسی بودن مصوبات مجلس شورای اسلامی
در صحن علنی.

سابقه عملی و اجرایی نشان می دهد که آن شورا از بدو تأسیس تاکنون برای خود
شان و جایگاه مستقلی قائل بوده و حضور در مذاکرات علنی و پیوستن به موافقان و

شماره ۱۸۷۰۳ از اردیبهشت

تاریخ ۱۳۸۱/۹/۱۲

پست

جمهوری اسلامی ایران

مجلس شورای اسلامی

دفتر رئیس

پیشنهادی

مخالفان طرحها و لوایح عمومی و حتی یک فوریتی و پیشنهادات را مناسب حال و وضع خود ندانسته و به همین جهت هم سازوکار مناسب اجرائی شدن این نظریه در آیین نامه هیچ یک از دو نهاد پیش بینی نشده اما در حال حاضر و اگر آنچه در نامه جنابعالی آمده نظر شورای نگهبان است و همه تبعات ناشی از آن را دیده و پذیرفته‌اید می‌توانم آمادگی مجلس برای استنبال از این پیشنهاد را به استحضار رسانیده و برای قرارگرفتن آن در آیین نامه داخلی مجلس از طرق مقتضی اقدام نمائیم.

طبعاً تا طی مراحل قانونی برای امکان حضور نماینده آن شورا تأکید خواهد شد که مخیر هر کمیسیون حسب مورد این مهم را عهده‌دار شود. علاوه بر آن مستحضربند که نظرات آن شورا به محض وصول تکثیر و بین نمایندگان توزیع امر گردد.

ب - اما در مورد نامه شماره (۲) و ماجرای تعرض مجلس به ماده (۱۸۷) قانون برنامه سوم که در نامه جنابعالی به عنوان طرح اصلاح ماده (۱۸۷) از آن یاد گردیده در حالی که طرح اولیه مجلس حذف ماده، فرق و برگرداندن امور کارشناسی به وضع قبلی به خاطر برهیز از وابستگی آن و با تشخیص ضرورت استقلال امور کارشناسی در جهت احقاق حقوق مردم بوده و در حالی که مجلس بر این عقیده بود که کارشناس نه عامل اصحاب دعوی و نه امر بر قاضی باشد در کمال نایابوری در این مرحله هم با یکی از جدیدترین شیوه‌های اعلام خلاف از سوی آن شورا مواجه شدیم. ابتدا حذف را مستنزم تعطیل کارشناسی تشخیص و بعد آن را محل به اشتغال دانسته و با ایراد بر این خارج لازم فرضی و لابد به انضمام فرض دیگر مبنی بر عهده‌داری شورا برای حل مشکل اشتغال حذف ماده (۱۸۷) و برگشت به وضع قبلی و استقلال امور کارشناسی خلاف شرع و قانون اساسی اعلام شد.

با انعکاس نظر شورای محترم، مجلس یا برهیز از هر سوءظن و در جهت تأمین نظر

جمهوری اسلامی ایران
مجلس شورای اسلامی
دفتر رئیس

شماره ۲۰۲۰۸۸۲/۹

تاریخ ۱۳۸۱/۹/۱۲

پست

بیت عالی

شورای محترم، اقدام و به جای حذف ماده، در مقام اصلاح ادامه کار کارشناسی را با حفظ استقلال آن تصریح نمود ولی همانطور که در مرقومه جنابعالی آمده، کار ایراد و اصلاحی با رد و بدل شدن الفاظ و عبارات آندرد تکرار شد که تصویری از یک جنگ و گریز در موضوع را به نمایش گذاشت و در این میان اظهارات بعضی مقامات بلند پایه فضائی در برخورد با ناسبندگان مردم و استظهار به عنایات آن شورا مزید بر علت در ذهن جمعی از نمایندگان و حقوقدانان و آحاد مردم به عنوان شرح و تفسیر ایراد اصلی مصوبه جای خورد را باز نمود. و ان شاء الله. ساحت مقدس اعلام دین و ارکان نظام اسلامی از این امور مبری می باشد و مجلس شورای اسلامی با همین حسن ظن و سعی در اقتناع خود برای طبیعی جلوه دادن سیر جریان در خصوص مورد هر بار برای تأمین نظر شورای محترم اقدام نموده است که جای داشت جنابعالی به عنوان کارنامه ای مثبت و همکاری صادقاته ای از آن یاد می فرمودید. چه این اقدام مجلس در راستای اهتمام به شأن و جایگاه رفیع شورای نگهبان و تلاش برای تأمین نظر آن بوده و صد البته که ما اعتقاد به محدود شدن مجلس شورای اسلامی از ناحیه ماده (۱۸۷) آیین نامه داخلی در راستای تمکین در برابر ایرادهای شورای نگهبان و اقدام برای اصلاح آن نداریم چه این ماده در مقام بیان این مسأله است که مجلس نمی تواند بدون بحث و بررسی پیرامون ایرادهای شورای نگهبان و تلاش برای تأمین نظر آن شورا به محض وصول ایراد و با اعلام اصرار آن را به مجمع تشخیص مصلحت ارجاع نماید و به عبارت دیگر در مقام بیان کف را معین نکرده و بی هیچ وجه متعرض سقف نمی باشد.

زیرا تصدیق می فرمائید که اصل یکصد و دوازدهم قانون اساسی هم برای ارسال مصوبات مجلس شورای اسلامی به مجمع، دو رکن اساسی را لحاظ نموده که از طرفی مجلس نتواند نظر شورای نگهبان را تأمین کند و از طرفی با در نظر گرفتن مصلحت نظام بر مصوبه خویش اصرار و پافشاری نماید و البته ضمن تصدیق آنچه جنابعالی به عنوان فیم ما از آن یاد کرده اید و عدم امکان مکاتبات نامحدود بین مجلس و شورای نگهبان درباره مصوبات، مابین محدوده و سقف آن فیم را اگر قابل تحدید و اندازه گیری است بیان

جمهوری اسلامی ایران
مجلس شورای اسلامی
دخترتوس

شماره ۱۸۷۰۳/۱۳۸۱

تاریخ ۱۳۸۱/۹/۱۲

پست

بیت‌المجلس

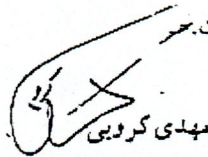
فرمائید تا اگر نظر تفسیری شورای نگهبان باشد دست مابه مجلس برای اقدام و عمل باشد.

هرچند فیم ما این است که مجلس نا آنجا که ممکن است و می‌تواند باید برای تأمین نظر شورای نگهبان تلاش نماید و در خروج از قاعده بر قدر مسلم اکتفا کند.

در اینجا در خصوص مورد و اشباه آن طرح این سؤال را ضروری می‌دانم که وقتی مجلس با الفاظ و عبارات جدید و تغییر در مصوبه و در مقام تأمین نظر شورای نگهبان مصوبه‌ای را اصلاح می‌نماید، قبل از طرح مجدد آن در شورا و بدون اینکه از آخرین اظهار نظر شورا آگاه شود، چگونه با اعتقاد بر مصلحت نظام اصرار خود بر مصوبه را طرح و تصویب نماید و آن را به مجمع ارسال دارد در حالی که توجه به این سؤال بالمآل تعدد مکاتبات و اقدام جهت تأمین نظر شورا بیش از یکبار را توجیه و تجویز می‌نماید.

جناب آقای جنتی، با اینکه نوشتار به درازا کشیده ولی نمی‌توانم چشم و فیم خود را بر روی تعبیر فقیراً سؤال برانگیز و غیر قابل توجیه، که از ناحیه فقیه عضو و دبیر شورای نگهبان نسبت به اقدامات قانونی ترام با حسن نیت مجلس اختیار شده است بسته و تدارک و جبران آن را از جنابعالی نخواهم. که خوب می‌دانید احتمال تبانی و یا تأثیر پذیری در نهادی پاسخگو و در جمعی دوست و نودنفره که از فیلترهای مختلف عبور نموده و با رأی و نظر مستقیم مردم انتخاب شده و جلسات آن در مرأ و منظر تشکیل می‌شود و مذاکرات آن علنی و مصوبات آن برای تطبیق با شرع و قانون اساسی به شورای نگهبان ارسال می‌شود راه پیدا نمی‌کند.

با تشکر و امید قبولی طاعات و مزید توفیقات. حرر

مهدی کروبی

رئیس مجلس شورای اسلامی

جمهوری اسلامی ایران
ریاست جمهوری

معاون حقوقی و امور مجلس

شماره
تاریخ
پست

بسمه تعالی

۵۸۴۹/۱۲/۱۳

حجة الاسلام و المسلمین جناب آقای خاتمی

ریاست محترم جمهوری

با سلام.

عطف به نامه شماره ۵۶۸۴۹ مورخ ۱۳۷۹/۱۲/۱۳ راجع به استرداد لایحه کانون کارشناسان رسمی ایران به استحضار می‌رساند:

کلیات لایحه فوق‌الذکر در جلسه مورخ ۲۵ شهریور ۷۹ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است. ریاست محترم قوه قضائیه طی نامه شماره ۱۲۶۵۸ مورخ ۷۹/۸/۱۷ جهت اصلاح و تکمیل لایحه، خواستار استرداد لایحه از مجلس شدند. لیکن وزیر محترم دادگستری طی نامه شماره ۱۵/۲۷۰۳ مورخ ۷۹/۱۰/۲۸ اعلام نمودند: حسب نظر ریاست محترم قوه قضائیه، استرداد لایحه، منتفی اعلام می‌گردد.

مجدداً ریاست محترم قوه قضائیه طی نامه شماره ۱۷۲۰/۲۱۲۲۵ مورخ ۷۹/۱۲/۹ به لحاظ مغایرت مفاد لایحه، با ماده ۱۸۲ قانون برنامه سوم، خواستار استرداد لایحه شده‌اند که مراتب جهت طرح در هیات وزیران طی نامه شماره ۵۸۹۰۹ مورخ ۷۹/۱۲/۲۳ خدمت جناب آقای دکتر حبیبی معاون اول محترم رئیس‌جمهور منعکس شده است. اک

محمدعلی صدوقی

معاون حقوقی و امور مجلس رئیس‌جمهور

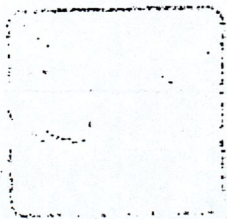
۵۹۷۷۶

۱۲/۲۸

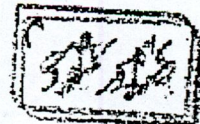
رونوشت:

- دفتر معاونت حقوقی و امور مجلس رئیس‌جمهور، ۱۲/۲۸.

- اداره کل امور مجلس.

امور ارسال

۵۷۷۴۳

تصویب شورای عالی

شماره: ۱۱۱۱۱۱۱۱
تاریخ: ۱۳۸۷/۱/۲۰
شماره: ۱۳۸۷/۱/۲۰

بسمه تعالی
وزیر

جناب آقای دکتر داوودی
معاون محترم اول ریاست جمهوری

با سلام

احتراماً همانگونه که استحضار دارید، قانون برنامه سوم در ماده ۱۸۲، به قوه قضائیه اجازه داد که به واجدین شرایط پروانه مشاوره حقوقی و کارشناسی اعطا کند. این مصوبه که با هدف توسعه خدمات حقوقی و کارشناسی صورت گرفت از بنو تصویب با اعتراض شدید کانون وکلای دادگستری مواجه شد و ابساده بین العللی نیز پیدا کرد عمده استدلال وکلای دادگستری تاکید بر استقلال کانون وکلا از محاکم دادگستری بود و گفته می شد با وابستگی این نهاد به قوه قضائیه در عمل استقلال آنان در دفاع از موکلان و اظهار نظر بیطرفانه حقوقی و کارشناسی از بین می رود و در نهایت عدالت قضایی آسیب پذیر می شود. این موضوع چندین بار لزومی مجلس ششم مورد توجه واقع شد و قانون مزبور نسخ گردید لکن در آن زمان شورای نگهبان به دلیل کاهش فرصت های شغلی و تأکیدی که در این خصوص در سیاست های کلی نظام وجود داشت، این نسخ راهنمایی قانون اساسی شناخت بعد از انقضای برنامه، مشکل این تردد که شامل تمسند وسیعی از کارشناسان و مشاورین حقوقی است شناخت. بعد از انقضای برنامه، مشکل این تردد که شامل تمسند وسیعی از کارشناسان و مشاورین حقوقی است ایجاد چندینی پیدا کرد. از یک سو این گروه صنفی به موجب قانون برخوردار از حقوقی مکسبیه شده بودند، و از سوی دیگر مجوزی برای ادلمه، جذب یا سازمانی جهت پیگیری امور آنان وجود نداشت. در جلسه ای که اینجانب و مسؤول مشاوران و کارشناسان قوه قضائیه در خدمت ریاست محترم قوه قضائیه بودیم، ایشان بر ساماندهی این امر زیر نظر وزارت دادگستری تاکید فرمودند لذا با عنایت به نظر و سیاست ریاست محترم قوه قضائیه که مبنی بر احیای ظرفیت های وزارت دادگستری است، لایحه پیوست تهیه شد تا هم موضوع کارشناسان و مشاوران حل شود و هم با یکپارچگی هر دو بخش و حفظ قانون استقلال کانون وکلا، به دغدغه های مشاوران و وکلا و کارشناسان بر اساس قانون پایان داده شود.

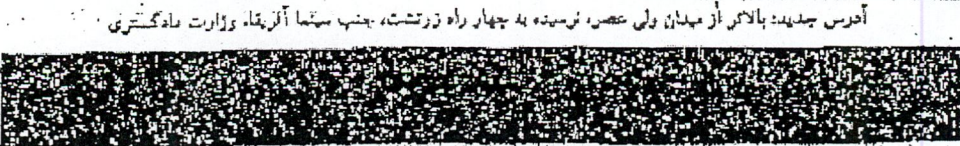
جناب آقای دکتر داوودی
معاون محترم اول ریاست جمهوری

مهر
غلامحسین الهام

وزیر و دفتر معاون اول رئیس جمهور
تاریخ: ۱۳۸۷/۱/۲۰

دفتر ریاست دولت
شماره: ۴۱۸۳۹
تاریخ: ۱۳۸۷/۱/۲۰

دفتر خاتمه مرکزی ریاست جمهوری (معاون اول)
شماره: ۲۵۱۷۰۴
تاریخ: ۱۳۸۷/۱/۲۰

شماره: ۱۱۰۰۲۴۷۱۱۸
تاریخ: ۱۳۸۷/۱۰/۲۹
شماره: ۸۷

بسمه تعالی
وزیر

لایحه تعیین تکلیف دارندگان پروانه حقوقی و کارشناسی موضوع ماده (۱۸۷) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۹/۱/۱۷؛ ماده ۱- از تاریخ تصویب این قانون اداره و انجام امور مربوط به مشمولین مقررات ماده (۱۸۷) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۹/۱/۱۷ با رعایت مقررات این قانون به کانون های وکلای دادگستری و با کارشناسان رسمی دادگستری به تبع محل اشتغال فطری آنها واگذار می گردد.

ماده ۲- کانون های وکلای دادگستری مکلفند:

- ۱- کلیه اشخاص که در اجرای ماده ۱۸۷، قانون مذکور موفق به دریافت مجوز گردیده اند در صورتیکه اشتغال به وکالت آنها از تاریخ اخذ مجوز بیش از پنج سال گذشته باشد پروانه وکالت پایه یک در غیر این صورت پروانه وکالت پایه دو اعطاء نمایند.
- ۲- دارندگان پروانه وکالت پایه دو با رعایت شرایط زیر به پایه یک ترفیح می یابند:
 - ۱- ۲- اشتغال مستمر به وکالت از تاریخ اخذ مجوز حداقل به مدت چهار سال.
 - ۲- ۲- نداشتن سابقه محکومیت انتظامی از درجه سه به بالا.
 - ۲- ۳- قبولی در اختبار مربوط ترفیح.

ماده ۳- کلیه متقاضیانی که تا تاریخ تصویب این قانون در اجرای مقررات ماده (۱۸۷) مجوز کار آموزی دریافت نموده و مشمول کار آموزی می باشند و نصاب محوله کارآموزی را زیر نظر کانون وکلای دادگستری و بر اساس ضوابط و مقررات قانون وکالت و لایحه قانونی استقلال کانون وکلای دادگستری و قانون کیفیت اخذ پروانه وکالت مصوب ۱۳۷۶ ادامه می دهند و پس از پایان دوره کار آموزی و قبولی در اختبار به دریافت پروانه پایه یک وکالت دادگستری مطابق قانون فوق نائل می شوند. مدت کارآموزی انجام شده در مرکز مشاوران حقوقی به عنوان سابقه کارآموزی در کانون وکلا منظور می شود.

ماده ۴- وکلا و کارآموزان مشمول این قانون پس از انتقال به کانون های وکلای دادگستری با پرداخت حق بیمه متعلقه تحت پوشش صندوق حمایت وکلا و کارگشایان دادگستری مصوب ۱۳۵۵/۱۰/۲۹ و اصلاحات بعدی آن قرار می گیرند.

ماده ۵- وکلای پایه دو و کارآموزان وکلالت دادگستری از پذیرش وکالت دعاوی در دیوان عالی کشور و شعب تشخیص دیوان عدالت اداری و دادگاه های کیفری استان (جنایی) و دعاوی مالی با خواسته بیش از سیصد میلیون (۳۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال ممنوع می باشند.

تبصره- پذیرش وکالت خارج از صلاحیت های مقرر موجب محکومیت انتظامی برای بار اول به شش ماه تعلیق و دفعات دوم به بند هر بار دو برابر دفعه قبل خواهد شد.

آدرس جدید: بالاتر از میدان ولی عصر، لرسیده به چهار راه زرنشت، جنب سینما آفریقا، وزارت دادگستری

شماره: ۱۱۱۱۱۱۱۱۱۱
تاریخ: ۱۳۸۷/۱۱/۲۷
شماره:

بسمه تعالی
وزیر

ماده ۶- متن زیر بعنوان تبصره ۱ به ماده ۱ قانون کیفیت اخذ پروانه و کالت دادگستری مصوب سال ۱۳۷۶ الحاق و تبصره فعلی به عنوان تبصره ۲ به شرح زیر اصلاح می گردد:

تبصره ۱- برگزاری امتحانات ورود به دوره کارآموزی و کالت، آموزش و تأیید صلاحیت علمی و اخلاقی دریافت پروانه و کالت دادگستری بر عهده « کمیسیون جذب و اختیار و تأیید صلاحیت و کلا » خواهد بود. این هیات در محل هر یک از کانونهای وکلای دادگستری با مسئولیت رئیس هیئت مدیره کانون مربوط و ترکیب زیر تشکیل می گردد:

یک نفر از قضات دادگاه تجدید نظر استان محل استقرار کانون مربوط با معرفی رئیس قوه قضاییه. دو نفر حقوقدان به انتخاب وزیر دادگستری

رئیس هیات مدیره کانون و یک نفر از اعضای هیات مدیره کانون به انتخاب هیئت مدیره تبصره ۲- تعیین تعداد کارآموزان و کالت بعهده کمیسیونی مرکب از نماینده وزیر دادگستری، رئیس کل دادگستری استان و رئیس کانون وکلاء استان مربوط می باشد که حداقل یک بار در سال تشکیل و اتخاذ تصمیم می نماید.

ماده ۷- کانون های کارشناسان رسمی دادگستری مکلفند با هماهنگی شورای عالی کارشناسان به شرح زیر اقدام نمایند:

الف- به کلیه اشخاصی که در اجرای ماده (۱۸۷) موفق دریافت مجوز گردیده اند پروانه کارشناسی درجه دو در یکی از رشته ها اعطاء نمایند.

ب- دارندگان پروانه کارشناسی درجه دو با رعایت شرایط زیر به پایه یک ترقیع خواهند یافت:

۱- از تاریخ تصویب این قانون به مدت سه سال در امر کارشناسی فعالیت داشته و حداقل نسبت به پنجاه مورد پرونده ارجاعی اظهار نظر نموده باشند.

۲- سابقه محکومیت انتظامی از درجه سه به بالا نداشته باشند.

۳- در اختیار مربوط به ترفیع درجه قبول شده باشند.

ماده ۸- کلیه متقاضیانی که تا تاریخ تصویب این قانون در اجرای مقررات ماده (۱۸۷) مجوز کارآموزی دریافت نموده اند و مشغول کارآموزی می باشند وظایف محوله را زیر نظر کانون های کارشناسی رسمی دادگستری و بر اساس ضوابط و مقررات کانون کارشناسان رسمی دادگستری مصوب ۱۳۸۱/۱۱/۱۸ ادامه خواهند داد و پس از طی دوره کارآموزی و قبولی در اختیار به دریافت پروانه کارشناسی رسمی دادگستری درجه دو نائل خواهند آمد. مدت کارآموزی انجام شده در مرکز مشاوران حقوقی به عنوان سابقه کارآموزی در کانون کارشناسان دادگستری منظور خواهد شد.

ماده ۹- کارآموزان کارشناسی از انجام هر نوع کارشناسی به طور مستقل در طی دوره کارآموزی ممنوع می باشند و کارشناسان درجه دو صلاحیت اظهار نظر در پرونده های مطروحه در دادگاههای تجدید نظر و شعب دیوان عالی کشور و هیاتهای تشخیص و دادگاههای کیفری استان را ندارند.

آدرس چندین بالاتر از میدان ولی عصر، رسیده به چهار راه لولوست، جنب سیمای آفتاب، وزارت دادگستری

بسمتعالی
وزیر

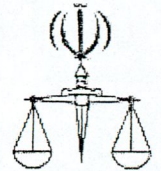
شماره: ۱۱۸۸
تاریخ: ۲۸/۱/۸۷
ضمیمه:

ماده ۱۰- پذیرش کارشناسی خارج از صلاحیت های مقرر در بند فوق موجب محکومیت انتظامی، برای بار اول به مدت شش ماه تعلیق و دفعات دوم به بعد هر بار دو برابر دفعه قبلی خواهد شد.
ماده ۱۱- قوه قضاییه مکلف است از تاریخ تصویب این قانون حداکثر ظرف سه ماه کلیه مدارک و سوابق دارندگان مجوز مشاوره حقوقی، کارشناسی کارآموزان و پذیرفته شدگان را حسب مورد به کانون وکلای یا کانون کارشناسان رسمی دادگستری ارسال نماید و کانون های مزبور مکلفند حداکثر ظرف مدت شش ماه از تاریخ وصول مدارک و سوابق حسب مورد نسبت به صدور پروانه وکالت یا کارشناسی یا کارآموزی اقدام نمایند.

تبصره- افراد موضوع این قانون قبل از تبدیل وضعیت کماکان به وظایف محوله خود ادامه خواهند داد.
ماده ۱۲- مسئولیت اجرای این قانون و تصویب آیین نامه های مورد نیاز به وزیر دادگستری محول می گردد. وظایف و اختیارات وی بموجب لایحه قانونی استقلال کانون وکلای دادگستری به قوت خود باقی است.

بسمه تعالی

جمهوری اسلامی ایران
قوه قضائیه

تاریخ: ۹۷/۹/۱۸

شماره: ۷/۹۷/۱۰۳۸

شماره پرونده: ۱۰۳۸-۱۰۰-۶۹۷

جناب آقای مجتبی بهرامعلی

رئیس محترم هیئت مدیره کانون کارشناسان رسمی دادگستری استان تهران

با سلام و دعای خیر؛

بازگشت به استعلام شماره ۲۶۱۷ مورخ ۱۳۹۷/۰۴/۱۰ به شماره ثبت وارده ۱۰۳۸ مورخ ۱۳۹۷/۰۴/۱۶ نظریه مشورتی کمیسیون آیین دادرسی مدنی این اداره کل به شرح زیر اعلام می گردد:
با توجه به ماده ۱۸۷ قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و مواد متعددی از آیین نامه اجرایی آن مصوب ۱۳۸۱/۶/۱۳ رئیس قوه قضائیه با اصلاحات بعدی، از جمله مواد ۱۶ و ۱۹ آن، کارشناسان موضوع این آیین نامه نیز کارشناس رسمی می باشند و با عنایت به اطلاق ماده ۳۸ قانون کانون کارشناسان رسمی دادگستری مصوب ۱۳۸۱/۱/۱۸، صدور پروانه کارشناسی رسمی در رشته ای دیگر برای کسانی که دارای پروانه کارشناسی رسمی از مرکز امور مشاوران و کارشناسان قوه قضائیه می باشند، مجاز نمی باشد. /ح

Handwritten notes and signatures on the left side of the page, including a signature at the top and several numbered notes (۱، ۲، ۳، ۴) with corresponding dates and references.

دکتر محمد علی شاه کیدری
مدیر کل حقوقی قوه قضائیه

- کتاب های ذیل که حاوی مقررات آیین نامه های اجرایی و آرای وحدت رویه دیوان عالی کشور نیز می باشد، توسط این اداره کل تهیه و منتشر شده و به طریق ناسر قابل تهیه است:
- ۱- قانون حمایت خانواده مصوب (۱۳۹۱/۱۲/۱) و نظریه های مشورتی اداره کل حقوقی قوه قضائیه
 - ۲- قانون سوره های حل اختلاف مصوب (۱۳۹۲/۹/۱۶) و نظریه های مشورتی اداره کل حقوقی قوه قضائیه
 - ۳- قوانین اجرای احکام مدنی (۱۳۵۶) و نحوه اجرای محکومیت های مالی (۱۳۹۲) و نظریه های مشورتی اداره کل حقوقی قوه قضائیه
 - ۴- قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز مصوب (۱۳۹۲/۱۰/۳) یا اصلاحات بعدی و نظریه های مشورتی اداره کل حقوقی قوه قضائیه

کانون کارشناسان رسمی دادگستری
استان تهران
دبیرخانه

شماره پرونده: ۱۵۹۴۷
تاریخ: ۹۷/۹/۲۱

شماره پرونده: ۱۵۹۴۷

بسم تعالی

کانون کارشناسان رسمی دادگستری
استان کرمانشاه

شماره ۲۹۵۷/۴۴
تاریخ ۱۱/۹۴
پوست ۵

در خصوص پرونده ۴۴/۲۹۵۷

جناب آقای دکتر مرتضی محمدخان
ریاست محترم شورای عالی کارشناسان رسمی دادگستری
با سلام و احترام؛

ضمن تبریک هفته وحدت و با تشکر از رهنمودها و روشن گریهای حضرت تعالی به پیوست تصویر نامه شماره ۹۴/۵۲/ش مورخ ۹۴/۸/۲۳ رئیس شورای عالی هیئت مدیره های کارشناسان امور مشاوران قوه قضائیه درباره تغییر عنوان این مراکز به " مرکز کارشناسان رسمی دادگستری " برای استحضار و بهره برداری لازم ارسال می گردد. نظر به اینکه حسب بررسی صورت گرفته از طریق سایت اینترنتی مرکز امور مشاوران و کارشناسان قوه قضائیه مستندی در خصوص این تغییر عنوان یافت نگردید، خواهشمند است دستور عالی را بمنظور بررسی موضوع صادر و ابلاغ فرمائید.

با تحية الاحترام

مرجان باختر

رئيس هیئت مدیره

بازگشت
۱۱/۹۴

۹۴/۱۱/۹

روفرشت:

ریاست محترم کانون کارشناسان رسمی دادگستری استان کرمانشاه

در ردیف ۱۲۴۹۳ مورخه ۱۱/۹۴

ثبت کامپیوتر دبیرخانه گردید

بسمه تعالی

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

احتراماً، طرح ذیل که به امضاء نفر از نمایندگان رسیده است جهت طی مراحل تصویب تقدیم می گردد.

موضوع (دلایل لزوم تهیه و پیشنهاد):

الف) اهمیت و ضرورت دسترسی آسان مردم به وکیل در دعوی اعم از حقوقی و جزایی و وجود تشکیلات منسجم و کارآمد و پاسخگو، احیای حقوق عامه و تأمین مطالبات مردم و نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی در جهت رضایتمندی آحاد جامعه بر اساس حقوق پیش بینی شده. ب) تجویز بندهای ۱۲ و ۱۳ سیاست های کلی قضایی مصوب مجمع تشخیص مصلحت نظام دکتر پیر نعین ضوابط اسلامی مناسب برای امور قضایی از قبیل کارشناسی و کالت و گسترش نظام معاضدت و مشاوره قضایی با هدف اجزای اصل ۳۵ قانون اساسی و به منظور حمایت های لازم حقوقی و تسهیل در دستیابی مردم به خدمات حقوقی و کارشناسی و حفظ حقوق عامه، ساماندهی امور مربوط به کانون های و کلاء و کارشناسان رسمی دادگستری و مشاوران حقوقی و وکلاء و کارشناسان قوه قضائیه (ماده ۱۸۲) را ضروری نموده است.

بنابراین طرح فوق با فهد ۲ فوریت تقدیم مجلس شورای اسلامی می شود.

طرح اقدام کانون های و کلاء و کارشناسان رسمی دادگستری با مشاوران حقوقی و وکلاء و کارشناسان قوه قضائیه (ماده ۱۸۲) و ایجاد مرکز ساماندهی امور وکلاء، مشاوران حقوقی و کارشناسان حقوقی، کارشناسان رسمی دادگستری

شماره طرح:

موضوع طرح:

* ماده واحده از تاریخ تصویب این قانون کانون های وکلاء و کارشناسان رسمی دادگستری با مرکز مشاوران حقوقی و وکلاء و کارشناسان قوه قضائیه ماده ۱۸۲ اقدام گردیده و تشکیلات جدید به نام مرکز ساماندهی امور وکلاء، مشاوران حقوقی و کارشناسان رسمی تحت نظارت عالی رئیس قوه قضائیه تشکیل می شود.
* تبصره، آیین نامه اجرایی این ماده و ضوابط مربوط به تشکیلات و امور تعیین تعداد وکلاء کارشناسان مورد نیاز هر حوزه قضایی برگزینی آزمون، تأیید صلاحیت علمی و اخلاقی، آموزش کارآموزی اعطاء پروانه، تعیین و تغییر محل خدمت، تعیین درجه و حدود صلاحیت و معاضدت، تعیین و اجزای مجازات های انتظامی و سلب صلاحیت وکلاء و کارشناسان و اخذ هزینه های مربوط به پذیرش آموزش و اعطاء پروانه و کالت و کارشناسی و چگونگی نظارت بر کلیه امور وکلاء و کارشناسان ظرف مدت ۲ ماه توسط وزیر دادگستری و اخذ نظر مرکز فوق الذکر و بر اساس قوانین موجود تهیه و به تصویب رئیس قوه قضائیه خواهد رسید.

FROM :

FAX NO. :

Dec. 23 2006 10:20AM P1

دستیار اول
 رئیس هیئت مدیره
 سازمان تامین اجتماعی
 ۱۳۷۹/۱/۱۷
 ۱۳۷۹/۱/۱۷
 ۱۳۷۹/۱/۱۷

باسمه تعالی

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

احتراماً، طرح ذیل که به امضاء ... نفر از نمایندگان ... است جهت

طی مراحل تصویب تقدیم می گردد.

مقدمه (دلایل لزوم تهیه و پیشنهاد):

با توجه به اتمام مهلت قانونی اجرای ماده (۱۸۷) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و عدم تصویب مجدد آن در برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و بلا تکلیفی موجود دهها هزار نفر از دانش آموختگان رشته حقوق و همچنین وجود مراکز مرآزی در صدور پروانه وکالت و کارشناسی، ساماندهی به وضعیت دارندگان پروانه فعالیت در مورد مزبور را ضروری نمودم است. بنابراین طرح فوق با تقدیم یکمطوریت تقدیم مجلس محترم شورای اسلامی می گردد.

عنوان طرح:

طرح تعیین تکلیف دارندگان پروانه تأسیس مؤسسات حقوقی، وکالت و با کارشناسی رسمی موضوع ماده (۱۸۷) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۹/۱/۱۷

ماده واحده - از تاریخ تصویب این قانون اولاد و قجاق امور مربوط به مشمولین مقررات ماده (۱۸۷) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۹/۱/۱۷ با رعایت ضوابط مقرر ذیل به تناسب به کانون وکلای دادگستری مرکز یا سایر کانونهای وکلای دادگستری استنها و یا کانون کارشناسان رسمی دادگستری به تبع محل اشتغال واگذار می گردد:

۱- کانونهای وکلای دادگستری مکلفند:

الف - به کلیه اشخاصی که در اجرای ماده (۱۸۷) موافق به دریافت مجوز گردیده باشند پروانه وکالت پایه دو دادگستری اعطاء نمایند.

ب - دارندگان پروانه وکالت پایه دو با رعایت ضوابط زیر به پایه یک ترفیع می یابند.

(۱) اشتغال به وکالت از تاریخ تصویب این قانون به مدت سه سال

(۲) نداشتن سابقه محکومیت تکلیفی از درجه سه به بالا

(۲) سابقه محکومیت انتظامی از درجه سه به بالا نداشته باشند.

(۳) در اختیار مربوط به ترفیع درجه قبول شده باشند.

ج - کلیه مضامیناتی که تا تاریخ تصویب این قانون در اجرای مقررات ماده (۱۸۷) مجوز کارآموزی دریافت نموده‌اند و مشغول کارآموزی می‌باشند وظایف محوله را زیر نظر کانونهای کارشناسی رسمی دادگستری و براساس ضوابط و مقررات قانون کارشناسان رسمی دادگستری مصوب ۱۳۸۱/۱/۱۸ ادامه خواهند داد و پس از طی دوره کارآموزی و قبولی در اختیار به دریافت پروانه کارشناسی رسمی دادگستری درجه دو نائل خواهند آمد. مدت کارآموزی انجام شده در مرکز مشاوران حقوقی به عنوان سابقه کارآموزی در کانون کارشناسان دادگستری منظور خواهد شد.

د - کارآموزان کارشناسی از انجام هر نوع کارشناسی به طور مستقل در طی دوره کارآموزی ممنوع می‌باشند و کارشناسان درجه دو صلاحیت اظهارنظر در پرونده‌های مطروحه در دادگاههای تجدیدنظر و شعب دیوان عالی کشور و هیاتهای تشخیص و دادگاههای کیفری استان را ندارند.

ه - پذیرش کارشناسی خارج از صلاحیتهای مقرر در بند فوق موجب محکومیت انتظامی برای بار اول به مدت شش ماه تعلیق و دفعات دوم به بعد هر بار دو برابر دفعه قبل خواهد شد.

۳- فوه قضائیه مکلف است از تاریخ تصویب این قانون حداکثر ظرف دو ماه کلیه مدارک و سوابق دارندگان مجوز مشوره حقوقی، کارشناسی کارآموزان و پذیرفته‌شدگان را حسب مورد به کانون وکلا یا کانون کارشناسان رسمی دادگستری ارسال نماید و کانونهای مزبور مکلفند ظرف مدت شش ماه از تاریخ وصول مدارک و سوابق حسب مورد نسبت به صدور پروانه وکالت یا کارشناسی یا کارآموزی اقدام نمایند.

تبصره - افراد موضوع این قانون قبل از تبدیل وضعیت کماکان به وظایف محوله خود ادامه خواهند داد.

۴ - از تاریخ تصویب این قانون پذیرش و یا صدور هرگونه مجوز مؤسسه مشاوره حقوقی وکالت، یا کارشناسی جز از طریق کانونهای وکلا و یا کانون کارشناسان رسمی دادگستری ممنوع است.

(۳) قبولی در اختبار مربوط به ترفیع

ج - کلیه متقاضیان که تا تاریخ تصویب این قانون در اجرای مقررات ماده (۱۸۷) مجوز کارآموزی دریافت نموده و مشغول کارآموزی می‌باشند و ضایف محوله کارآموزی را زیر نظر کانون وکلای دادگستری و براساس ضوابط و مقررات قانون وکالت و لایحه استقلال و قانون کیفیت اخذ پروانه وکالت مصوب ۱۳۷۶ ادامه می‌دهند و پس از پایان دوره هجده ماهه کارآموزی و قبولی در اختبار به دریافت پروانه پایه دو وکالت دادگستری نائل می‌شوند مدت کارآموزی انجام شده در مرکز مشاوران حقوقی به عنوان سابقه کارآموزی در کانون وکلا منظور می‌شود.

د - وکلا و کارآموزان مشمول این قانون پس از اتصال به کانون‌های وکلای دادگستری به طور کامل تحت پرورش قانون تشکیل مستوفی حمایت وکلا و کارگشایان دادگستری مصوب ۱۳۵۵/۱۰/۲۹ و اصلاحات بعدی آن قرار می‌گیرند.

ه - وکلای پایه دو دادگستری از پذیرش وکالت دعوای در دیوان عالی کشور و شعب تشخیص آن و دادگاههای کیفری استان و دعوای مالی با خواسته بیش از ~~چهارصد و بیست و یک~~ (۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال ممنوع هستند.

کارآموزان وکالت دادگستری از (پذیرش وکالت دعوای دیوان عالی کشور و شعب تشخیص آن و دادگاههای تجدیدنظر و کیفری استان) و همچنین دعوای مالی با خواسته بیش از یکصد میلیون (۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال ممنوع می‌باشند.

و - پذیرش وکالت خارج از صلاحیتهای مقرر در بند فوق موجب محکومیت انتظامی برای بار اول به شش ماه تعلیق و دفعات دوم به بعد هر بار دویزبر دفعه قبل خواهد شد.

۲- کانونهای کارشناسان رسمی دادگستری مکلفند با هماهنگی شورای عالی کارشناسان به شرح زیر اقدام نمایند:

الف - به کلیه اشخاصی که در اجرای ماده (۱۸۷) موفق به دریافت مجوز گردیده‌اند پروانه کارشناسی درجه دو در یکی از رشته‌ها اعطاء نمایند ~~و در صورت لزوم~~

ب - دارندگان پروانه کارشناسی درجه دو با رعایت شرایط زیر به پایه یک ترفیع خواهند یافت.

(۱) از تاریخ تصویب این قانون به مدت سه سال در امر کارشناسی فعالیت داشته و حداقل نسبت به پنجاه مورد پرونده لرحامی اظهار نظر نموده باشند.

